OGÓLNOPOLSKI
TYGODNIK Gospodarczy
INFORMATOR PRZEDSIĘBIORCY PRYWATNEGO

Nr 3 — 10. IV. 1949 r.
Cena numeru 50 zł
Redakcja i Administracja
Warszawa, Flory 3
Tel. 854-70, 861-56, 866-30.

Budżet rozbudowy gospodarki narodowej

DN. 30 MARCA r. b. Sejm jednomyślnie uchwalił rządowy projekt preliminarza budżetowego na rok 1949. Dwudniowa debata nad tym projektem, w której zabierało głos kilkudziesięciu posłów, wykazała, że budżet tegoroczny został ułożony pod kątem widzenia głównie rozbudowy gospodarki narodowej oraz podniesienia materialnego i kulturalnego poziomu szerokich mas ludności kraju.

Wykazała ona, że w stosunku do r. ub. poczyniliśmy poważne postępy we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego naszego kraju i że znacznie rozszerzony budżet tegoroczny opiera się wyłącznie na zupełnie realnych dochodach bieżących oraz na własnym dorobku narodu, a nie na dochodach przewidywanych w bliższej lub dalszej przyszłości oraz na pożyczkach zagranicznych, jak to widzimy w krajach zachodnio-europejskich.

Przede wszystkim stwierdzić należy, że do budżetu na rok 1949 włączone zostały po raz pierwszy wydatki inwestycyjne, które w ciągu roku wzrosły o 39%. Świadczy to, że dążymy do jednolitej polityki finansowej i do skoncentrowania wszystkich środków przeznaczonych na inwestycje, aby ani jeden grosz majątku narodowego nie został zmarnowany bezużytecznie, lecz użyty racjonalnie zgodnie z planem ogólno narodowym. **Trzeba bowiem wziąć pod uwagę, że inwestycje stanowią u nas 26% całego dochodu narodowego, na co się zdobyć nie mogą państwa nawet znacznie od nas zamożniejsze, które poniosły stosunkowo nieznaczne straty w wojnie światowej.**

W budżecie na 1949 r. dochody preliminowane zostały na 449 miliardów zł, a w budżecie majątkowym i inwestycyjnym na 141,7 miliardów zł. Łącznie z nadwyżką budżetową z 1948 r. w sumie 12.2 miliardów zł, dochody wyniosą więc 602,9 miliardów zł. Wyniesie to w zł przedwojennych 20,5 mil. zł, co oznacza wzrost 14% w porównaniu z 1948 r. oraz 14% w porównaniu z 1937 r. Jeśli chodzi o poszczególne pozycje dochodów państwa, to wymienić należy nast.: daniny publiczne 349,7 miliardów zł, (w czym podatki stanowią 346,2 miliardy zł), dochody administracyjne 33,5 miliardów, fundusze 15,3 miliardów zł, spłaty z nadwyżek przedsiębiorstw 15,5 miliardów zł, oraz nadwyżki z lat ubiegłych 12,2 miliardów zł.

Wydatki w budżecie bieżącym wynoszą 323,6 miliardów zł, a w budżecie majątkowym i inwestycyjnym 274,3 miliardów zł. W porównaniu z rokiem 1948 wzrosły więc wydatki bieżące o 11,6%, a wydatki majątkowe i inwestycyjne o 39,2%, natomiast ogólna suma wydatków w roku 1949 będzie o 22,7% większa, niż w roku 1948.

Jeśli chodzi o szczegółową analizę wydatków państwowych w tegorocznym budżecie, to na pierwszym miejscu wymienić należy wydatki na oświatę i kulturę, które stanowią 22,4% wszystkich wydatków. Dalsze natomiast miejsca zajmują: obrona państwa 18,3%, gospodarstwo narodowe 15,7%, opieka społeczna i zdrowie 10,5%, administracja ogólna 7,7%, administracja skarbowa 5,7%, dotacje dla samorządu 5,6% idt.

Na specjalne podkreślenie zasługuje charakter pokojowy budżetu na rok 1949, jak wynika bowiem z wyżej wymienionych cyfr, na uzbrojenie przeznacza się stosunkowo niewielką część ogólnych wydatków. Natomiast bardzo poważną pozycję w budżecie stanowią wydatki na oświatę i kulturę. Na samą oświatę wydamy bowiem w tym roku ponad 93 miliardy zł, co świadczy, że największą wagę przywiązuje rząd do twórczej, pokojowej pracy człowieka oraz do walki z ciemnotą i zacofaniem. **Wypadnie dodać, że wydatki na oświatę będą w tym roku o 90%, a na kulturę o 95% większe, niż w r. ub.**

Poważną również pozycję w tegorocznym budżecie zajmuje budownictwo mieszkaniowe, na które rząd przeznaczył 23 miliardy zł. Jest to pozycja w naszych warunkach istotnie poważna, o czym pojęcie daje fakt, że w roku 1946 na ten cel wydaliśmy pół miliarda zł, w r. 1947 — 4,5 miliarda zł, a w r. 1948 — 16,8 miliardów zł. Rząd zdobył się jednak na ten wysiłek, aby zlikwidować w jak najszybszym tempie trapiący ludność pracującą kraju głód mieszkaniowy. **Jeśli chodzi o stolicę, gdzie ten głód mieszkaniowy daje się szczególnie we znaki, to na potrzeby jej budownictwa mieszkaniowego przeznacza się 24,3% wszystkich kredytów. Za te pieniądze powstaną między innymi wielkie osiedla na Muranowie. Młynowie, Mirowie i Nowym Mieście.**

Nienotowana dotychczas dynamika inwestycyjna budżetu państwowego na rok 1949 daje pojęcie o wielkim wysiłku, jaki podjął cały naród, aby się wydobyć jak najszybciej z trwającego od wielu dziesiątków lat zacofania gospodarczego i zrównać się z przodującymi narodami świata. I dlatego niezależnie od wielkich inwestycyj w przemyśle, duże sumy przeznaczone zostały na mechanizację uprawy roli oraz na rozwój hodowli, aby tą drogą podnieść dobrobyt wsi, a jednocześnie zapewnić dostateczne zaopatrzenie ludności miejskiej w zboże, nabiał, mięso i tłuszcze.

Jeśli chodzi o środki do realizacji naszych wielkich zamierzeń, to czerpiemy je ze zwiększającej się z każdym dniem wydajności pracy, będącej wynikiem wzrastającego uświadomienia obywatelskiego ludności pracującej. Czerpiemy je z planowej gospodarki, przystosowanej do naszych warunków i potrzeb oraz z szeroko zakreślonej akcji oszczędnościowej, eliminującej marnotrawstwo i wydobywającej z ukrycia niewyczerpane zasoby materialne. Dużą pomocą w tym kierunku jest również możność wykorzystania długoletniego doświadczenia, zdobytego przez zaprzyjaźniony z nami naród radziecki, który dawno już przebył drogę, na której Polska Ludowa kroczy ku socjalizmowi.

ZAW

Z okna redakcji

NA NOWYM ETAPIE...

Ogłoszone niedawno rozporządzenie Rady Ministrów do ustawy z dn. 18.XI. 1948 r. o dostawach, robotach i usługach na rzecz Skarbu Państwa, któremu poświęciliśmy specjalny artykuł w Nr 2 naszego Tygodnika i do którego powracamy w dalszych artykułach, stanowi niewątpliwie doniosłe wydarzenie dla prywatnej przedsiębiorczości przemysłowej.

Zarówno ustawa jak i dalsze związane z nią rozporządzenia wykonawcze i okólniki są „małą konstytucją" prywatnego przemysłu. I to nie tylko dla samego wytwórcy. Określa ona również udział i rolę Zrzeszeń Przemysłowych i Central Handlowych Prywatnego Przemysłu w procesie przedłużania zasad gospodarki planowej na przedsiębiorczość prywatną, „prężną, rzutką, ale dotąd chaotyczną w swej produkcji".

Wyrazem doceniania wagi tych nowych zarządzeń była konferencja w Izbie Przemysłowo - Handlowej w Warszawie, która odbyła się pod przewodnictwem prez. K. Tarasiewicza przy udziale kilkudziesięciu przedstawicieli Zrzeszeń Przemysł. i Central Handl.

Na konferencji tej zasadnicze referaty wygłosili ob. dyr. W. Zacharewicz z Departamentu Kontroli Min. P. H. oraz naczelnik mgr W. Ławrynowicz z Biura Cen Min. Handlu Wewnętrznego. Zainteresowanie, jakie wzbudziły te referaty, oraz liczne pytania, jakie zostały skierowane przez obecnych pod adresem mówców dowodzą, że przedstawiciele przemysłu doceniając rolę, jaką ma odegrać ogłoszona ustawa, ożywieni są, z pełnym poczuciem odpowiedzialności, szczerą wolą jak najsprawniejszego i jak najszybszego włączenia swych możliwości produkcyjnych w ramy naszej gospodarki planowej.

Tkwi w tym widomy znak, że przeobrażenia ekonomiczne i socjalne kraju są należycie rozumiane przez przesiębiorczość prywatną; tkwi w tym również poważne osiągnięcie samorządu przemysłowo - handlowego na drodze zbliżenia, przestawienia i powiązania przemysłu prywatnego z gospodarczymi ośrodkami dyspozycyjnymi Polski Ludowej.

(wlg.)

Na Targach Poznańskich

Pawilon wystawców zagranicznych (Fot. API)

Obowiązuje zakaz zwyżki cen w przemyśle prywatnym

W zw. z zarządzoną stabilizacją — na poziomie ub. roku — cen artykułów, wytwarzanych przez przemysł prywatny (zarządzenie wydane w wyniku konferencji w Biurze Cen dn. 8 stycznia br. przedstawicieli samorządu przemysłowo-handlowego przy współudziale deleg. Kom. Specjalnej), napływają pod adresem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, jako koordynującej liczne zapytania, prośby o wyjaśnienie itp.

Ponieważ niektóre z tych zapytań są niewątpliwie ciekawe i dotyczą podstawowych, mogących istnieć w terenie wątpliwości — redakcja będzie je na łamach naszego pisma publikować, podając przy zapytaniach — odpowiedzi, opracowane przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie. Wydaje się nam, że może to zainteresować Naszych Czytelników.

W numerze dzisiejszym omawiamy poniżej dwa zapytania.

1 Jak należy kalkulować w prywatnym zakładzie wytwórczym cenę artykułu produkowanego przez ten zakład dopiero w 1949 r.

Cenę wyjściową (fabryczną) artykułu, produkowanego dopiero, w 1949 r. prywatny zakład wytwórczy — obojętnie, czy istniejący, czy nie w r. ub. — winien ustalić w/g zasad uczciwej kalkulacji przemysłowej w oparciu o jej aktualne elementy, doliczając dopuszczalną zyskowność.

2 Czy prywatny zakład przemysłowy, sprzedający swoje wyroby do hurtu i do detalu, mając w 1948 r. ustaloną cenę dla detalisty, od której udzielał hurtownikowi przy sprzedaży rabatu w wys. odpowiadającej ustalonej dla danego artykułu marży zysku brutto, może zmniejszyć rabat udzielany hurtownikowi?

Oczywiście nie, a to dlatego, że obniżenie rabatu hurtownika, zwiększałoby automatycznie cenę wyjściową (fabryczną), jaką jest niewątpliwie w danym wypadku cena, po której może nabyć towar w zakładzie wytwórczym hurtownik. Poza tym hurtownik mimo, że udzielono mu mniejszego rabatu mógłby i tak doliczyć sobie do ceny fabrycznej ustaloną marżę zysku brutto (odpowiadającą wyższemu rabatowi) i tym samym jego cena dla detalisty, byłaby wyższa, niż cena z ub. roku.

W nast. numerach będziemy w dalszym ciągu omawiać tego rodzaju zapytania, skierowane zarówno do Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, jak też nadesłane pod adresem redakcji.

(Zbk)

Rola i zadania central handlowych

przemysłu prywatnego

Centrale handlowe prywatnego przemysłu mają już swoją wprawdzie krótką, ale wymowną historię.

Pamiętamy dobrze, że w drugiej połowie 1947 roku, gdy organizowała się pierwsza Centrala Handlowo - Techniczna Rzemiosła i Prywatnego Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego, nie było jeszcze mowy o powstaniu innych central prywatnego przemysłu i dużo sceptyków wróżyło tej Centrali niepowodzenie. Tymczasem Centrala ta przełamała poważniejsze przeszkody i, chociaż nie bez trudności, główne cele swoje skutecznie i zwycięsko osiągnęła.

Obecnie Centrala ta osiąga obroty, wynoszące za I kwartał 1949 r. 255 milj. zł i obsługuje znaczny już wachlarz zamówień sektora uspołecznionego, skierowanych pod adresem prywatnej gospodarki kapitalistycznej.

Wprawdzie, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że wartość produkcji prywatnego przemysłu metalowego i elektrotechnicznego wynosiła w roku 1948 12 miliardów, a obroty Centrali w roku 1948 wynosiły 550 milj. zł, z czego część przypadła na rzemiosło, to okaże się, że Centrala Handlowo - Techniczna Rzemiosła i Prywatnego Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego obsłużyła zaledwie w 4 proc. potencjał wspomnianego przemysłu.

Niemniej jednak Centrala ta liczy sobie zaledwie dwa lata istnienia i w pierwszych fazach jej działalności napotkała na duże trudności w zakresie wciągania w orbitę swej działalności przedsiębiorców przemysłowych a więc końcowy wynik należy uznać za dodatni, zważywszy, że w ostatnich zwłaszcza miesiącach zasięg prac tej Centrali znacznie się zwiększył i należy liczyć się z tym, że Centrala ta w roku 1949 osiągnie obrót od 7—15 miliardów zł.

Przed Centralą Handlowo - Techniczną istnieją dalsze, poważne możliwości pracy w sensie przyciągania do współpracy coraz większej ilości przedsiębiórców, coraz większej ilości rzemieślników na bazie rozszerzonej działalności i współpracy z sektorem uspołecznionym.

W I-ym kwartale 1948 r. powstały dalsze Centrale prywatnego przemysłu, obejmujące branże: włókienniczą, papierniczą, farmaceutyczną, drzewną, konfekcyjną, mineralną i materiałów budowlanych oraz rybną.

W chwili powstania tych Central istniał jeszcze poważny opór i sprzeciw ze strony szeregu przedsiębiorców, a głównie kupców, zatrwożonych rozwojem Central i obawiających się utraty swego miejsca na rynku. Owczesna niechęć do powstawania central handlowych prywatnego przemysłu cechowała również i w pewnym stopniu zrzeszenia przemysłowe, które podejrzewały zazdrośnie Centrale, że zastąpią ich pozycję organizacyjną.

Na tym odcinku Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie musiała przełamać niewłaściwy opór i niesłuszną obawę.

Rozwój tych Central i mocniejsze uplasowanie się ich na rynku spowodowały, że stały się one faktycznie ramieniem handlowym zrzeszeń przemysłowych, że pobudziły i uporządkowały produkcję przemysłu prywatnego, że ułatwiły prace planifikacyjne przemysłu prywatnego, że stają się praktycznym sprawdzianem potrzby tego czy innego zasięgu prywatnego aparatu dystrybucyjnego.

Przytoczyłem jedynie przykładowo wynik pracy Central, zaznaczając, że z wyjątkiem Centrali Handlowo - Technicznej Rzemiosła oraz Prywatnego Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego wszystkie inne centrale rozpoczęły swoją działalność bądź na początku 1948 r. bądź też w połowie 1948 r. A zatem wynik tej pracy oparty w wielu przypadkach na bazie pracy półrocznej nie może być w pełni miarodajny i dopiero 1949 rok pokaże na ile centrale prywatne potrafiły rozwinąć swoją działalność. Niemniej jednak wyniku pracy Central prywatnych w zasięgu tak krótkiego czasu nie można uznać za mały.

W organizacji znajdują się dwie dalsze Centrale prywatnego przemysłu: spożywcza i chemiczna.

W ten sposób ważniejsze działy przemysłu prywatnego mają swoje centrale. Niektóre działy przemysłu prywatnego, które nie mają swoich central, a których zadania wymagają organizacji Central, mają być systematycznie włączone do pokrewnych Central, jak np. przemysł poligraficzny do Centrali Papierniczej, przemysł skórzany do Centrali Konfekcyjnej. Odnośne prace są w toku.

Jak z tego krótkiego przeglądu widzimy, istniejące Centrale prywatnego przemysłu zdobywają stopniowo należne im miejsce na rynku.

Zachodzi jedynie potrzeba powiększenia kapitału zakładowego niektórym centralom, co jest niezbędne chociażby z uwagi na wymóg bankowy przy korzystaniu central z kredytu, który może być udzielony jedynie w wysokości 10-cio krotnej kapitału zakładowego danej Centrali.

Trudności na odcinku surowcowym zostaną prawdopodobnie rozwiązane na tle postanowień ustawy i rozporządzeń o przetargach oraz dostawach a głównie w związku z wydaniem zarządzeń poszczególnych Ministrów, w wyniku których centrale prywatnego przemysłu nie będą wyłączone z zamówień sektora uspołecznionego.

Nie łatwo jest w ramach tego artykułu zobrazować rolę poszczególnej centrali prywatnego przemysłu, gdyż zależna jest ona od zadań, które jej będą postawione przez przemysł państwowy i od struktury i rodzaju branży, którą reprezentuje.

W każdym razie przyszłość central prywatnego przemysłu będzie zależała od stopnia osiągniętej współpracy z przemysłem państwowym, od skuteczności zawieranych umów z centralami państwowymi i od spełnienia zasadniczej roli, polegającej na sterowaniu produkcją przemysłu prywatnego w celu osiągnięcia właściwego profilu tego przemysłu jako uzupełniającego przemysł państwowy.

Można z całą pewnością zakładać, że rozwój prac central prywatnego przemysłu, kontrolowanych przez Ministerstwo i Izby Przemysłowo - Handlowe przyczyni się do poważnego oczyszczenia atmosfery na odcinku przydziałów surowców i kontroli ich zużycia.

Centrale bowiem będą się stawały w coraz większym stopniu kontrolowanymi transmisjami, po których będzie zdążał w jednym kierunku surowiec z gospodarki uspołecznionej, w drugim zaś kierunku gotowy artykuł do gospodarki uspołecznionej.

Wreszcie stopień pożyteczności i wydajności prac Central prywatnego przemysłu będzie zależał od zdolności i rzetelności pracy personelu kierowniczego tych Central.

MGR. M. SZYSZKOWSKI

Organizacja i zadania Centr. Handl.-Techn.

Centrala Handlowo-Techniczna Rzemiosła i Przemysłu Prywatnego Metalowego i Elektrotechnicznego (CHT) jest wspólną organizacją Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej. Powstała ona z Centrali Biura Zamówień Branży Motoryzacyjnej utworzonego 2.6.1947 r.

Powstanie CHT było wyrazem potrzeby planowego zorganizowania i koordynacji pomiędzy przemysłem państwowym i centralnymi instytucjami państwowymi, potrzebującymi dla swojej normalnej produkcji i dla ruchu szeregu artykułów pomocniczych lub specjalnych, a drobnym prywatnym przemysłem i rzemiosłem.

Do zadań CHT należy wyszukanie odpowiedniego wytwórcy i wzajemne dopasowanie jego możliwości wytwórczych do potrzeb odbiorców państwowych w niektórych wypadkach — organizowanie produkcji (zwłaszcza w wypadkach, kiedy jest ona rozdzielona między kilka zakładów wytwórczych), zabezpieczenie surowców i pomoc finansowa. Drogą właściwą rozdziału zamówień oddziaływa CHT na uporządkowanie rynku i współdziała w akcji obniżania cen. CHT śledzi stale za postępem technicznym w produkcji. Kontroluje czy surowce są fachowo wykorzystywane i czy użycie ich jest oszczędne.

W okólniku M. P. i H. z dnia 9 lipca 1947 r. (Nr PM 08), podpisanym przez min. E. Szyra zadania te ujęte są jako: „**organizowanie planowej wytwórczości i handlu prywatnego, oraz planowego rozdziału zamówień i zleceń z tej dziedziny przez przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwom prywatnym**".

Departament Przemysłu Miejscowego w swoim piśmie PM 11/01/504 z dn. 3.12.48 określa obowiązki CHT następująco:

1) Transakcje wiązane, mające uzupełniać produkcję przemysłu państwowego.

2) Wykonywanie czynności eksportowych pod kontrolą M. P. i H.

3) Dystrybucja surowców, uzyskiwanych z przydziałów państwowych.

4) Wykonywanie czynności zleconych przez instytucje państwowe w ramach planu zapotrzebowań tych instytucji.

5) Kontrolowanie przebiegu produkcji pod względem terminów, jakości i ilości.

Głównymi odbiorcami działu metalowego są: Centrala Handlowa Przemysłu Metalowego, Centrala Techniczna, Zjednoczenie Stoczni Polskich.

Głównymi odbiorcami działu motoryzacyjnego są: „Motozbyt", Techniczna Obsługa Rolnictwa, PKS.

W dziale elektrotechnicznym głównu odbiorcy to Centrala Handlowa Przemysłu Elektrotechnicznego, Centrala Zaopatrzenia Materiałowego Przem. Elektrotechnicznego, Min. Poczt i Telegrafów i Polskie Radio.

Zamówienia państwowe są rozdzielane pomiędzy wytwórnie współpracujące z CHT, przyczem rozdział ten jest kontrolowany przez Komisję złożona z przedstawicieli Zrzeszenia Pryw. Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego i Izby Rzemieślniczej. Zadaniem Komisji jest stałe czuwanie nad równym obciążaniem wytwórni przemysłowych i rzemieślniczych.

Działy branżowe prócz zbierania zamówień i przekazywania ich do wykonania poszczególnym wytwórniom, opracowują i uzgadniają warunki techniczne, zwłaszcza gdy w grę wchodzą zamówienia na wyroby specjalne, niekatalogowe. Informują wytwórców o możliwościach zbytu, zauważonych usterkach produkcji i możliwości współpracy międzywarsztatowej. Określają ogólne sumy planowych dostaw rocznych prywatnego przemysłu i rzemiosła.

CHT bierze na siebie starania o przydziały surowców, potrzebnych do wykonania zamówień państwowych przez współpracujące z CHT wytwórnie.

Praca CHT jest niewątpliwie trudna, ponieważ kojarzyć ma przedsiębiorczość indywidualną z wytwórczością i potrzebami państwa, w dażeniu do zaspokojenia pilnych, wspólnych potrzeb i dla przyśpieszenia odbudowy kraju.

Pod względem prawnym CHT jest spółką z ogr. odp. o kapitale 65.800.000 wniesionym w połowie przez Izby Przemysłowo-Handlowe i w połowie przez Izby Rzemieślnicze.

CHT mieści się obecnie w obszernych pomieszczeniach nowo odbudowanego domu przy ul. Emilii Plater 20 i zatrudnia około 60 pracowników.

CHT ma oddział we Wrocławiu. W stadium organizacji jest oddział w Katowicach.

Inż. A. CHOMICZ

Nowe kierunki rozwojowe rzemiosła (1)

W r. 1948 ogólna ilość warsztatów rzemieślniczych w Polsce wynosiła ponad 150.000, a zatrudnienie ponad 330.000 pracowników. Wartość produkcji rzemieślniczej Związek Izb Rzemieślniczych ocenił w r. 1948 na ok. 125 miliardów, w r. 1949 na 157 miliardów złotych. Wachlarz produkcji rękodzieła obejmuje ponad 750 wytworów codziennego użytku.

Kilka powyższych cyfr obrazuje potencjał rzemiosła polskiego. Tłumaczy również, dlaczego rzemiosłem musi interesować się każdy — kto tylko zajmuje się sprawami gospodarstwa narodowego.

Rzemiosło jest bowiem nie tylko najstarszą gałęzią gospodarki narodowej, ale i gałęzią najbardziej rozrosłą, udostępniającą najmniejszym nawet miejscowościom owoce trudu rzemieślniczego.

NASZE POKREWIEŃSTWO Z RZEMIOSŁEM

Po przeprowadzeniu nacjonalizacji wielkiego i średniego przemysłu — drobnoprzemysłowa wytwórczość prywatna nie wykazuje już tych znacznych różnic organizacyjnych i t. d., które przed wojną wyraźnie znaczyły linię demarkacyjną między przemysłem i rzemiosłem.

Niewątpliwie — przemysł wyrósł z rzemiosła. Ale: stopień pokrewieństwa między rzemiosłem i wielkim przemysłem wydaje się być tak daleki, że u wrażliwszych rzemieślników (przed wojną) wytwarzał się w stosunku do niego „kompleks ubogiego krewnego". Dzisiaj o takim kompleksie nie ma już mowy. Przemysł prywatny bliski jest granicy dzielącej go od rzemiosła.

Mimo bliskiego pokrewieństwa, a więc: mimo trudności w rozróżnieniu, akcja rozgraniczania przemysłu od rzemiosła (na razie, na krótki okres czasu, przerwana) przebiegała dotychczas harmonijnie, bez zgrzytów i kłopotów. Jak wiadomo, akcja ta została podjęta przez samorząd gospodarczy w wyniku przeprowadzonej w połowie 1948 r. nowelizacji listy rzemiosł.

WZAJEMNE UZUPEŁNIANIE SIĘ

Interesujące byłyby rozważania wykazujące współzależność prywatnego przemysłu i rzemiosła (oraz odwrotnie). Faktem jest, że jedna dziedzina wytwórczości prywatnej dostarcza drugiej swe wyroby, będąc jednocześnie odbiorcą produktów strony przeciwnej

1949 — ROKIEM WŁĄCZENIA RZEMIOSŁA DO PLANU

To wszystko, co wyżej powiedziano, jest naogół znane. Natomiast nie wszystkim wiadomo, iż r. 1949 jest pierwszym rokiem, w którym rzemiosło włączono do Narodowego Planu Gospodarczego. Tutaj rzemiosło zdecydowanie wyprzedziło przemysł prywatny, który w roku bieżącym pozostaje poza marginesem Planu.

Rodzą się dopiero metody włączania przemysłu prywatnego do Planu (co, jak wiadomo, ma nastąpić w r. 1950). Niewątpliwie, doświadczenia poczynione przez Państwo Ludowe w dziedzinie rzemiosła zostaną zużytkowane w pracach planifikacyjnych poświęconych przemysłowi prywatnemu. To, oczywiście, wzmaga nasze zainteresowanie dla spraw rzemiosła, zwłaszcza zaś dla 2 podstawowych kwestii: zaopatrzenia i zbytu.

Na nowych drogach rzemiosła stoją dwa drogowskazy, z których jeden wskazuje kierunek na **transakcje wiązane**, drugi zaś na **spółdzielczość**.

DWA TYPY SPÓŁDZIELCZOŚCI RZEMIEŚLNICZEJ

Mówiąc o spółdzielczości rzemieślniczej, na myśli mamy dwa jej typy, mianowicie:

1) spółdzielczość cechową, służącą samodzielnym rzemieślnikom,

2) spółdzielczość pracy, zrzeszającą rzemieślników **nie** samodzielnych.

O każdej z tych form spółdzielczości przyjdzie nam obszerniej pisać w jednym z następnych numerów „O. T. G.". Na tym miejscu — jedynie wzmianka kronikarska:

ad. 1) Spółdzielczość pomocnicza przy organizacjach cechowych obejmuje dzisiaj około 20% samodzielnych warsztatów rzemieślniczych. „Czapką" nad spółdzielczością cechową stanowi istniejąca od 1.IX.1948 r. Rzemieślnicza Centrala Spółdzielczo-Państwowa.

ad. 2) Spółdzielczość pracy daje fachowcom nie posiadającym zasobów materialnych możność pracy we wspólnym warsztacie. Do Centrali Spółdzielni Pracy należy ok. 1800 spółdzielni.

TRANSAKCJE WIĄZANE

Dwie wymienione centrale wiązać będą rzemiosło z Narodowym Planem Gospodarczym poprzez t. zw. „transakcje wiązane", uzależniające dostawę surowca warsztatowi rzemieślniczemu od jego zobowiązania się do dostarczenia Centrali produktu wytworzonego z odnośnego surowca.

×

O wszystkich tych sprawach napiszemy niebawem obszerniej.

Zasługują one na naszą żywą uwagę.

T. K.

Ostateczny termin rewindykacji mienia przemysłowego z Niemiec

Biuro Rewindykacji Ministerstwa Przemysłu i Handlu od dłuższego czasu gromadzi i zużytkowuje zgłoszenia wywiezionego przez okupanta mienia przemysłowego. Biuro to jednak stwierdza, że ilość zameldowanych jako zrabowane dóbr jest niewspółmiernie mała w stosunku do rabunku dokonanego przez okupanta w Polsce.

Ostatnio Biuro Rewindykacyjne otrzymało ze swej placówki w brytyjskiej strefie okupacyjnej Niemiec zawiadomienie, że władze brytyjskie przyjmują nadal żądania restytucyjne i że ustaliły **ostateczny termin wywiezienia odnalezionego i wyrewindykowanego mienia na dzień 30 czerwca 1949 r.**

Jest to więc ostatnia szansa odzyskania polskiego mienia przemysłowego z brytyjskiej strefy okupacyjnej.

Co należy uczynić, by rewindykować mienie przemysłowe?

Należy w **terminie do 15 kwietnia rb.** zgłosić do Biura Rewindykacji M. P. i H. (Warszawa, pl. Trzech Krzyży) wniosek zawierający:

a) wykazy wywiezionego mienia sporządzone w trzech jednobrzmiących egzemplarzach w języku angielskim:

b) nazwy przedmiotów podane wg. przyjętej nomenklatury technicznej dodając przy maszynach i urządzeniach możliwie dokładną ich charakterystykę, rok budowy, f-mę, która wyprodukowała i Nr fabr., a przy fabrykatach, półfabrykatach i surowcach rodzaj i jakość;

c) ilość i wartość ustalone wg. cen z r. 1939 (ceny mogą być szacunkowe);

d) miejsce wywiezienia ze wskazaniem, możliwie dokładnym, miejsca wywiezienia (nazwisko osoby lub f-my, miejscowość, ulica).

Prócz wykazów należy nadesłać dowody własności i dowody rabunku. Jako dowody własności są honorowane: a) inwentarze, b) rachunki kupna, c) zeznania świadków. Dowodami rabunku i wywiezienia mogą być: a) zamówienia (produkcja wojenna), b) rachunki rzekomego kupna przez Niemców, c) listy przewozowe, d) zeznania świadków.

Nadsyłać należy oryginały, a jeśli fotokopie, to tylko notarialnie potwierdzone. Wszelkie zeznania świadków muszą również być sądownie lub notarialnie potwierdzone.

(tak)

Jak przenosić przedsiębiorstwa handlowe?

Różne względy zmuszają niejednokrotnie właścicieli przedsiębiorstw handlowych do przenoszenia przedsiębiorstw z jednej miejscowości do drugiej, zmiany branży lub rozszerzenia zakresu działalności.

Ogólne wymogi planowania gospodarczego wyrażające się między innymi ustawą o koncesjonowaniu handlu z dnia 2.VI.47 r. rzecz oczywista, narzucają w powyższych przypadkach obowiązek uzyskania odpowiednich zezwoleń oraz wniesienia dodatkowych opłat.

Odpowiednie postanowienia dotyczące tych spraw są zawarte w rozporządzeniach wykonawczych z dn. 22.8.47 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311) do powołanej ustawy; są one proste i jasne, lecz odnoszą się w założeniu, do zakończonego już procesu koncesjonowania to znaczy, do tych przedsiębiorstw, które uzyskały już właściwe zezwolenie (koncesję).

Ponieważ jednak właściwych koncesji jeszcze nie wydano, a wnioski (podania) były składane niemal półtora roku temu, wiele przedsiębiorców zostało w międzyczasie zmuszonych tymi czy innymi okolicznościami do zmiany siedziby lub zakresu działalności handlowej.

Stan ten wymagał więc ustalenia specjalnego trybu administracyjnego załatwiania tych spraw. To też Biuro Koncesjonowania Handlu przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie wystąpiło do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z odpowiednim wnioskiem, na skutek czego zostało ustalone następujące postępowanie obowiązujące do czasu wydania właściwych zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw.

M i n i s t e r s t w o (pismem nr TH/V/5/4417/127) przychylając się do wniosku Izby ustaliło, że do czasu rozpatrzenia wniosków o zezwolenie, petent może zgłosić zmianę siedziby, czy też branży i wówczas podanie w tej sprawie, zwane „dodatkowym" zostaje dołączone do wniosku koncesyjnego jako uzupełnienie kwestionariusza. Ministerstwo podkreśla jednak, że zezwolenia będą udzielane w ramach planu sieci przedsiębiorstw, który znajduje się w końcowej fazie opracowania; plan sieci będzie określać liczbę przedsiębiorstw danej branży na terenie poszczególnych województw i osiedli. Stąd wynika zalecenie uzgadniania zamierzonych zmian z władzami przemysłowymi, które są powołane do udzielania właściwych zezwoleń, to jest w odniesieniu do detalu — z urzędami wojewódzkimi oraz zarządami miejskimi w miastach wydzielonych.

Jeżeli więc chodzi o samą formę procedury, należy przede wszystkim podkreślić, że każde podanie dodatkowe musi być opłacone znaczkiem stemplowym o wartości 50 zł, oraz 5 zł od każdego załącznika.

W przypadku zmiany siedziby przedsiębiorstwa podanie należy adresować do władz administracyjnych drugiej instancji jeżeli chodzi o detal, tj. do Urzędu Wojewódzkiego (lub Zarządu Miejskiego) właściwego dla tej miejscowości do której kupiec pragnie się przenieść, a złożyć podanie to należy w Zrzeszeniu Kupieckim właściwym dla dotychczasowej siedziby przedsiębiorstwa. Zrzeszenie Kupieckie przekazuje podanie drogą służbową przez Izbę Przemysłowo-Handlową, właściwą dla nowej siedziby.

Z tytułu zmiany siedziby przedsiębiorstwo nie ma obowiązku uiszczania dodatkowych opłat koncesyjnych choćby nawet w nowej siedzibie obowiązywały wyższe stawki niż w poprzedniej. Dodatkowej opłacie może podlegać jedynie karta rejestracyjna (patent).

Jeżeli natomiast chodzi o zmianę branży lub rozszerzenie zakresu działalności przedsiębiorstwa to znaczy powiększenie asortymentu, podanie dodatkowe adresuje się do właściwej władzy przemysłowej i składa w Zrzeszeniu Kupieckim lub bezpośrednio w Izbie Przemysłowo-Handlowej. Zrzeszenie Kupieckie zaopatruje podanie dodatkowe swoją opinią i przez Wojewódzki Związek Zrzeszeń Kupieckich przekazuje Izbie Przemysłowo-Handlowej. Izba Przemysłowo-Handlowa po otrzymaniu podania bezpośrednio lub ze Związku Zrzeszeń Kupieckich, po uzgodnieniu sprawy z Władzami Przemysłowymi i sprawdzeniu prawidłowości akt, może załatwić sprawę ostatecznie.

Zmiany w składzie osobowym właścicieli przedsiębiorstw w odniesieniu do nowych wspólników powodują konieczność dołączenia do podania danych personalnych wymaganych paragrafem 14 Rozporządzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 22.VIII.47 r. Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311.

W odniesieniu do obu przypadków, tak zmiany siedziby jak i zakresu działalności. Zrzeszenia Kupieckie tak jak i Izby Przemysłowo - Handlowe są uprawnione do dokonywania odpowiednich adnotacji o powyższych zmianach na „Potwierdzeniach Odbiorów".

ZBIGNIEW BURZYŃSKI

Nowe cenniki w przemyśle:

Centr. Handl. Przem. Chemicznego

Jak wszystkie inne cenniki detaliczne, tak samo 7 nowych cenników Centrali Handlowej Przemysłu Chemicznego obowiązują z dniem 1 stycznia 1949 r.:

1) na artykuły Biura Sprzedaży Nawozów Sztucznych obejmuje: nawozy sztuczne, artykuły techniczne i środki do tępienia szkodników;

2) na artykuły Biura Sprzedaży Produktów Tłuszczowych obejmuje: środki do prania, mydła toaletowe, do golenia i lecznicze, kosmetyki, świece, artykuły gospodarcze, kleje i żelatynę, różne przetwory tłuszczowe, artykuły specjalne. Skorowidz obejmuje 80 artykułów;

3) na artykuły Biura Sprzedaży Produktów Węglopochodnych obejmuje: smołę i pak, oleje smołowe, naftaleny, kwasy karbolowe, pirydyny, antracen, produkty benzolowe, żywice kumaronowe, materiały izolacyjne, różne produkty suchej destylacji drewna, sadzy, elektrody węglowe wypalane i nieobrobione, obróbki elektrod wypalanych, masy elektrodowej, węgli sztucznych;

4) na artykuły Biura Sprzedaży Odczynników obejmuje 294 artykułów np. amoniakalną wodę, amonu, antymonu, arsenu, azbestu, boraksu, kwasu chromowego, siarkowego, solnego, wanadowego, miedzianu chlorku, ołowianego azotanu sodu, wapnia, kwasu winnego, salicylowego itp.;

5) na artykuły Biura Sprzedaży Gazów Technicznych obejmuje: gazy techniczne i sprzęt spawalniczy. Cennik zaopatrzony jest w wiele cennych wskazówek praktycznych (por. O. T. Gosp. nr 1 str. 4);

6) na artykuły Biura Sprzedaży Wyrobów Gumowych i tworzyw sztucznych obejmuje: ogumienia i akc. trakcyjne, pasy gumowe, węże gumowe, uszczelki i drobne art. formowe, płyty gumowe, obkłady gumowe, taśmy gumowe, roztwory gumowe, artykuły do akumulatorów, sznury gumowe, obuwie zimowe, obuwie letnie, obuwie zawodowe, płyty podeszwowe i obcasy gumowe, tkaniny gumowane, odzież i wyposażenie ochronne, galanterie, art. sport., zabawki gumowe, sanitarno-higien. art. gum., tworzywa sztuczne, ceraty. W cenniku znajdują się tabele pasów gumowych pędnych płaskich, wymiary pasów klinowych;

7) na artykuły Biura Sprzedaży Produktów Organicznych obejmuje:

chemikalia: produkty suchej destylacji drewna, alkohole, aldehydy, chlorowcopochodne szeregu alifatycznego, kwasy i bezwodniki kwasowe organiczne, sole kwasów organicznych, półprodukty organiczne, produkty dla przemysłu gumowego, rozpuszczalniki i plasty-fikatory, środki pomocnicze dla przemysłu, produkty dla przemysłu skórzanego, wyroby uboczne przemysłu papierniczego, różne wyroby;

barwniki: bezpośrednie i półwełniane, kwasowe, kwasowo-chromowe, siarkowe, nigrozynowe wodne, spirytusowe, tłuszczowe, barwniki lodowe: naftalocny i zasady, barwniki dla celów spożywczych, tłuszczowe, do barwienia futer, do barwienia drzewa, do celów specjalnych, kadziowe i zasadowe.

Wszystkie cenniki zawierają spis branżowych Biur Sprzedaży, Ekspozytur i Hurtowni C. H. P. Chem. (j)

Centr. Handl. Przem. Budowlanego

Centrala Handlowa Materiałów Budowlanych wydała nowe cenniki detaliczne:

1) remanentów wyrobów fajansowych (fajans sanitarny i galanteria fajansowa);

2) surowców mineralnych (skaleń, dolomit, gips, magnezyt, kaolin, glina, kwarc, piasek techniczny, piasek rzeczny, żwirki filtracyjne, żwir, kamień drogowy).

Ponadto wydano nowe cenniki:

Nr 67 na artykuły biura sprzedaży kamionki i fajansu sanitarnego (kamionka kanalizacyjna, kwasoodporna; gospodarcza i sanitarna, fajans sanitarny i galanteria fajansowa, klinkier budowlany, okładziny i złom).

Nr 68 na artykuły biura sprzedaży papy i izolacji (papa smołowcowa, izolacyjna, bitumiczna, talk, przędza szklana, maty z przędzy szkl., wełna żużlowa, sznur z wełny żużl., masa izol., okrz. azbest., cegła termalitowa, karton techniczny, lepik posadzkowy.

Nr 69 na artykuły sprzedaży wapna (wapno pal. w bryłach, hydrat, hydrauliczne, lasowane, pokarbidowe, mielone do celów przemysłowych w opakowaniu, miał wapienny odpadkowy do celów sanit. luzem, kamień wapien. drobny, średni i gruby, tłuczeń marmurowy, grys kliniec, grysik marmurowy 5 — 8 mm, 1 — 3 i 3 — 5 mm, mączka wap. zwykła w opakowaniu, mączka wap do bitum. w opakowaniu).

Nr 70 na artykuły biura sprzedaży cementu (cement portlandzki normalny i przedni, hutniczy, wodoszczelny, „Siccofix", glinowy, „Alko", wapno hydrauliczne, dolomit prażony, cegła dolomitowa, płyty wiór. cem. typ Suprema I, II i III gat. od 25 mm do 100 mm, płyty płaskie „Eternit", płyty faliste, paski, gąsiory „Eternit", wkrętki do eternitu i podkładki do wkrętek.

Nr 71 na artykuły biura sprzedaży ceramiki (cegła, pustaki, płyty ścienne, dachówki, dreny, doniczki i kafle).

Nr 72 na artykuły biura sprzedaży szkła (ciągnione, matowe, walcowane, zbrojone i budowlane).

Przy dostawach pełnowagonowych loco zakłady produkcyjne udzielane są rabaty od cen detalicznych:

Cennika Nr 67 (kamionka i fajans 17%, za wyjątkiem naczyń do gospodarstwa domowego 20%.

Nr 68 (papa i izolacja) 17%.

Nr 69 (wapno) wapno palone w bryłach 33%, inne gatunki wapna 25%, kamień, tłuczeń grys 20%, miał wapienny 13%.

Nr 70 (cement) cement portlandzki, wodoszczelny, hutniczy 23%, dolomitu i cegły dolomitowej 18%, wapno hydrauliczne 25%, płyty „Suprema" 13%, płyty „Eternit" 17%.

Nr 71 (ceramika) cegła pełna, wapienno-piaskowa, zandrówka 27%, inne gatunki cegły i pustaki 25%, dachówki, gąsiory, płyty ścienne 22%, gąsiory, kliny do dachówki 17%, kafle 13%.

Nr 72 (szkło) 16%.

Odsprzedawcom wolno doliczać do ceny detalicznej koszty transportu od stacji kolejowej, położonej najbliżej miejsca przeznaczenia, do miejscowości, w której znajduje się przedsiębiorstwo handlu detalicznego — o ile odległość między stacją kolejową a miejscowością przekracza 3 km.

Przejściowo nie jest produkowane wapno hydrauliczne, a nadto B. S. W. chwilowo nie rozprowadzają wapna pokarbidowego. (j)

Cena makaronu z mąki 50 i 72%

Na podstawie § 1 zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 listopada 1948 r. „Monitor Polski" z dnia 23.XI.48 r. część A Nr. A-79 poz. 705 w sprawie ogłoszenia wykazów niektórych artykułów, na które będą ustalone ceny, bądź dopuszczalne wysokości zysku brutto — Ministerstwo Handlu Wewnętrznego — Biuro Cen (Znak: CE-IV/1/837) zatwierdza ceny makaronu z mąki 50 i 72% produkcji spółdzielczej i prywatnej, jak następuje:

L.p.	A R T Y K U Ł	Cena w Zł		
		fabryczna	hurtowa	detal.
1	Makaron zwyczajny z mąki pszennej 50%			
	a) nitki (wermiszel) i rurki	105	113	130
	b) wszystkie inne rodzaje makaronu zwyczajnego	100	108	125
2	Makaron zwyczajny z mąki pszennej 72%			
	a) nitki (wermiszel) i rurki	94	100	115
	b) wszystkie inne rodzaje makaronu zwyczajnego	89	96	110

U w a g i o g ó l n e

1) Ceny fabryczne i hurtowe rozumie się w opakowaniu papierowym 20 kg.

2) Remanenty mąki 70% mogą być użyte do produkcji makaronu z tym, że dla tego gatunku obowiązuje cena makaronu z mąki 72%.

3) Ceny powyżej ustalone obowiązują z dniem 15 kwietnia 1949 r.

4) Ceny i receptury dla makaronu luksusowego i witaminowego będą ustalone odrębnym zarządzeniem.

5) Gatunki makaronu nie objęte niniejszym zarządzeniem (makaron zwyczajny z mąki 50 i 72%, luksusowy i witaminowy) mogą być dopuszczone do produkcji i obrotu handlowego jedynie po zatwierdzeniu tychże przez Biuro Cen.

6) Równocześnie tracą moc zarządzenia Biura Cen z dnia 9.VII.48 r. Nr. CE/II/5/1835 oraz z dnia 11.XI.48 r Nr. CE/IV/1/776/2871.

DYREKTOR BIURA

Zatwierdzenie rabatów hurtowych i detalicznych

Biuro Cen (znak-CE/II/2628/922/4) zatwierdza następujące rabaty od cen detalicznych, przysługujące hurtownikom i detalistom przy rozprowadzaniu niżej wymienionych artykułów produkcji Państwowego Przemysłu Konserwowego:

	Rabat hurtowy	Rabat detaliczny
Konserwy rybne	25 %	18 %
marynaty rybne	29 „	20 „
śledzie	26 „	17 „
ryby wędzone	30 „	20 „
konser. i art. owocowe luzem	30 „	23 „
konser. i art. owoc.-warz. z opakow.	25 „	18 „
owoce suszone	27 „	20 „
Warzywa susz., marynowane, konserwy	27 „	20 „
oraz grzyby — luzem	25 „	18 „
Warzywa susz. — w opakowaniu	27 „	20 „
kapusta kiszona	—	8 „
mięso wołowe i wieprz. po razbiorze	—	7 „
tłuszcze zwierzęce	—	8 „
wędliny	18 „	13 „
inne konserwy mięsne	25 „	18 „
szynka konserwowa w puszkach	15 „	10 „

Powyższe rabaty obowiązują od dnia 30.III.1949

DYREKTOR BIURA

Opakowania cukierków

Biuro Cen wyjaśnia co następuje (znak C-IV-A-2550-727):

1 — Dragi owocowe i roksy mogą być dopuszczone do sprzedaży, z tym, że cena 1 kg nie może przekraczać ceny cukierków twardych, specjalnych w tym samym opakowaniu.

2 — Cukierki twarde miętowe, mentolowo - eukaliptusowe w opakowaniu kartonowym i celofanowym oraz cukierki twarde w opakowaniu blaszanym ozdobnym mogą być sprzedawane do momentu ustalenia cen oddzielnym zarządzeniem po cenach podanych pismami Biura Cen Nr. CE/IV/1/112) oraz CE/IV/1/441 jako cukierki w opakowaniu.

3 — Ceny cukierków twardych paczkowanych i sztukowych jak dropsy, i lizaki winny być umieszczone na kartonie.

4 — Cena czekoladek, pralinek, pomadek itp. w bombonierkach winna być kalkulowana i podana za netto, rzeczywiste koszty opakowania winny być doliczane do ceny danego artykułu.

5 — Za opakowanie fabryczne uważa się wszelkiego rodzaju opakowania począwszy od etykiet, a skończywszy na kartonach.

Na wszystkich tych opakowaniach fabrycznych winna być uwidoczniona cena za 1 kg netto.

Przypomina się, że dla artykułów na które nie zostały ustalone ceny przez Biuro Cen obowiązuje cena z grudnia 1948 r.

DYREKTOR BIURA

Obrót bezgotówkowy

Min. Skarbu wyjaśniło w okólniku z dn. 4 marca 1949 r., że posiadanie przez odbiorcę lub dostawcę towaru rachunku bieżącego w Kasie Targowej sp. z o. o. w Warszawie w terminie do dnia 31 grudnia 1949 roku uważane jest za równoznaczne z posiadaniem rachunku bankowego w myśl przepisów dekretu o obrocie bezgotówkowym. (Gr.)

Projekt części ogólnej w przemyśle

PRACOWNICY przemysłu państwowego oraz spółdzielczego z dniem 1 stycznia 1949 r. objęci zostali ogólnopolskimi umowami zbiorowymi w zakresie warunków płacy i pracy.

Zasada unormowania stosunków, wynikających z umowy o pracę, w przekroju ogólnopolskim, rzecz jasna, musiała być zastosowana również w stosunku do sektora nieuspołecznionego.

Samorząd gospodarczy, za pośrednictwem Wydziału Koordynacji przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, pod koniec r. ub. odbył kilka konferencji w tej sprawie z wydziałem umów zbiorowych Kom. Centralnej Zw. Zawodowych. Obydwie strony zgodnie ustaliły i przyjęły jako zasadę, że część t. zw. ogólna ogólnopolskiego układu zbiorowego opracowana będzie przez dział socjalny Wydziału Koordynacji w porozumieniu z Komisją Centralną Związków Zawodowych, a t. zw. część szczegółowa przez Związki Zrzeszeń lub Zrzeszenia Ogólnopolskie Prywatnego Przemysłu z odpowiednimi dla danej branży Zarządami Głównymi Związków Zawodowych pod auspicjami Komisji Centralnej i Wydziału Koordynacji.

Dział socjalny przy opracowywaniu części ogólnej ściśle współpracował z Międzyzwiązkową Komisją Socjalną, powołaną na jesieni ub. r. przez Związki Zrzeszeń i Zrzeszenia Ogólnopolskie. Po wymianie projektów i uwag między stronami i odbyciu szeregu konferencji, ustalony został tekst części ogólnej układu i tekst ten rozesłany został przez Wydział Koordynacji do Związków Zrzeszeń i Zrzeszeń Ogólnopolskich, a przez Komisję Centralną — do Zarządów Głównych Związków Zawodowych do wiadomości.

Przy konstruowaniu całości układu obydwie strony stały zgodnie na stanowisku, że jako wzorzec przyjmują część ogólną układu dla sektora uspołecznionego, a jako bazę — obowiązujące ustawodawstwo pracy i powszechnie przyjęte zwyczaje, nawet nie mające jeszcze sankcji ustawy. Z uwagi na odmienność struktury przemysłu prywatnego konieczną rzeczą było wprowadzenie pewnych zmian do układu państwowego i spółdzielczego, z czego obydwie strony zdawały sobie dobrze sprawę i co znalazło swój wyraz w ostatecznej redakcji układu.

W części końcowej układu umieszczone zostały dwa ważne zastrzeżenia — tekst układu może być uzupełniony postanowieniami, uwzględniającymi pewne regionalne odrębności niespotykane na pozostałych obszarach kraju oraz zasada, że pracownik, po zaszeregowaniu go według nowej siatki płac, nie może otrzymywać globalnie niższego wynagrodzenia, niż otrzymywał przed wejściem w życie ogólnopolskiego układu.

Prace w zakresie części szczegółowej układów w poszczególnych branżach są o tyle utrudnione, że istnieje niejednokrotnie duża rozpiętość stawek płaconych w różnych okręgach kraju oraz bardzo daleko idące zróżniczkowanie nomenklatury przy zaszeregowywaniu pracowników do odpowiednich grup. Trudności te jednak są stopniowo pokonywane i uzgadnianie stanowiska reprezentacji pracodawców ze Związkami Zawodowymi daje już widoczne efekty pod postacią finalizowania rokowań w poszczególnych branżach.

Po zakończeniu pertraktacji, które mogą również w efekcie porozumienia między kontrahentami wprowadzić zmiany również i w części ogólnej, strony kontrahujące podpisują układ jako całość składający się z części ogólnej i szczegółowej.

Reasumując należy uznać, że duża i trudna akcja zaczyna już dawać rezultaty i w niedługim czasie zostanie pomyślnie zakończona. Korzyści z niej będą niewątpliwie duże. Ujednolicenie warunków pracy i płacy da stabilizację pozycji życiowej tym pracownikom, którzy pracują w zakładach sektora nieuspołecznionego oraz sprecyzuje jasno i dokładnie prawa i obowiązki stron. Zamiast dotychczasowych, przeważnie indywidualnych w ramach danego zakładu, umów obowiązywać będą układy oparte na wnikliwej analizie całości zagadnienia w skali krajowej i poparte autorytetem najwyższych władz związkowych oraz organów samorządu gospodarczego i zrzeszeń przemysłowych.

J. KWIATKOWSKI

**

UKŁAD ZBIOROWY PRACY — ?

zawarty między Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników . . . .
mającym siedzibę w . . . .
reprezentującym pracowników zatrudnionych we wszystkich przedsiębiorstwach . . . .
z drugiej strony.

ROZDZIAŁ I.
CEL, ZASIĘG I CZAS TRWANIA UKŁADU

Art. 1.

1) Układ niniejszy obejmuje teren całego kraju:

a) ustala warunki pracy i płacy pracowników fizycznych i umysłowych, zatrudnionych we wszystkich przedsiębiorstwach. . . . .

b) określa wzajemne zobowiązania uczestników podpisujących układ,

c) reguluje stosunki pomiędzy związkiem a zrzeszeniem.

2) Przez użyte w układzie określenie „Pracodawca" należy rozumieć zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, samoistnie prowadzące przedsiębiorstwa, przez: „Związek" — właściwe organa Związku Zawodowego.

Art. 2.

1) Układ niniejszy obowiązuje we wszystkich zakładach pracy objętych organizacjami, których uczestnicy układ ten podpisują i dotyczy wszystkich zatrudnionych w tych zakładach pracowników fizycznych i umysłowych.

2) Układ niniejszy zostaje zawarty na czas od . . . . . do . . . . . . począwszy od dnia . . . .

3) Układ niniejszy lub poszczególne jego postanowienia, mogą być wypowiedziane przez każdą ze stron na 3 mies. z góry. Wypowiedzenie winno być dokonane listem poleconym najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, poprzedzającego okres wypowiedzenia.

4) W piśmie zawierającym wypowiedzenie, uczestnik wypowiadający określi, czy wypowiedzenie dotyczy całego układu, czy poszczególnych jego postanowień.

5) W przypadku całkowitego, lub częściowego wypowiedzenia układu, uczestnicy przystąpią niezwłocznie do zawarcia nowego układu w całości, lub tej części, której wypowiedzenie dotyczyło.

6) Jeżeli pertraktacje, prowadzone między stronami w okresie wypowiedzenia, nie doprowadzą do podpisania nowego układu, lub jego części, w zamian części wypowiedzianej, układ dotychczasowy w całości lub odpowiedniej części obowiązuje nadal, nie dłużej jednak, aniżeli przez czas 1 miesiąca od chwili, kiedy okres wypowiedzenia poprzedniego układu zakończył się.

ROZDZIAŁ II.
PRZYJMOWANIE I ZWALNIANIE PRACOWNIKOW

Art. 3.

1) Przyjmowanie do pracy i zwalnianie pracowników należy do pracodawcy, po uprzednim uzgodnieniu na piśmie z Radą Zakładową lub delegatem Związku, zgodnie z dekretem o Radach Zakładowych. Nie dotyczy to osób na stanowisku dyrektora (kierownika) zakładu pracy i jego zastępcy.

2) W przypadku nieosiągnięcia uzgodnienia przy przyjmowaniu i zwalnianiu pracowników z Radą Zakładową, spór zostanie przekazany do ostatecznego rozstrzygnięcia Komisji Pojednawczo Rozjemczej przy właściwym Inspektorze Pracy.

3) Przy przyjmowaniu nowych pracowników winien pracodawca wraz z Radą Zakładową lub Delegatem, dać pierwszeństwo, przy równych kwalifikacjach członkom Związku Zawodowego, zdemobilizowanym wojskowym, członkom rodzin zmobilizowanych, uczestnikom walk o wolność narodów ujarzmionych, osieroconym członkom ich rodzin, repatriantom oraz utrzymującym liczną rodzinę.

Art. 4.

1) Pracownik będący członkiem Zarządu Związku oraz powołany przez Związek do pełnienia zadań państwowych, lub społecznych może być zwolniony z pracy tylko z ważnych przyczyn, lub z winy pracownika w każdym przypadku za uprzednią zgodą Związku. W razie nieuzgodnienia sprawa ulega przekazaniu do Komisji Pojednawczo-Rozjemczej przy właściwym inspektorze pracy.

2) Umowa o pracę nie może być przez pracodawcę wypowiedziana, ani rozwiązana z powodu powołania pracownika do wykonania powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego, w ramach powszechnej organizacji „Służba Polsce", jak również w okresie między powołaniem, a wykonaniem tego obowiązku.

ROZDZIAŁ III.
PŁACE.

Art. 5.

1) Płace pracowników fizycznych oparto na następujących systemach płac:

a) akord,

b) dniówka, względnie stawka godzinowa,

c) dniówka z premią.

Przy każdym z tych systemów stosowane mogą być premie określone odrębnymi regulaminami, uzgodnionymi z Zarządem Głównym Związku Zawodowego podpisanego pod niniejszym układem.

2) Płace pracowników umysłowych oparte są na miesięcznym systemie wynagrodzenia.

3) Systemy płac, tabele płac, tabele zaszeregowania z wyjaśnieniami dotyczącymi sposobu zaszeregowania, sposobu obliczania płacy akordowej, określenie norm pracy, oraz regulaminy premiowania podane są w załącznikach niniejszego układu stanowiących jego integralną część.

4) W przypadku, gdy podane w załączniku Nr 1 normy akordowe, oraz zasady premiowania nie odpowiadałyby warunkom istniejącym w danym zakładzie pracy, ustalenie zasad akordowania i premiowania — winno być dokonane wspólnie przez pracodawcę i Radę Zakładową, przy czym porozumienie takie musi być zatwierdzone przez terenowo właściwe Zrzeszenie oraz Okręgowy Związek Zawodowy. Wprowadzenie nowych norm wymaga uprzedniej akceptacji Zarządu Głównego.

Art. 6.

1) Wypłata wynagrodzenia winna być dokonywana w czasie oznaczonym w regulaminie pracy:

a) dla pracowników fizycznych przynajmniej raz na 2 tygodnie,

b) dla pracowników umysłowych przynajmniej raz na miesiąc.

2) Jeżeli wypłata wynagrodzenia przypada na niedzielę lub ustawowe święto, to należy ją przełożyć na poprzedzający dzień powszedni.

3) Wynagrodzenie winno być wypisane wyraźnie na karcie (kopercie) zarobkowej. Ilość dniówek, względnie godzin płatnych na dniówki lub w akordzie, jako też wynagrodzenie dniówkowe akordowe i premiowe należy podać na tej karcie oddzielnie.

4) Wypłata winna być dokonana w dniach wypłaty ustalonych dla danego zakładu pracy lub branży w taki sposób, by została zakończona najpóźniej w ciągu 1 godz. od chwili zakończenia pracy w dniu wypłaty.

Art. 7.

Przy ustaleniu wynagrodzenia za pracę winna być przestrzegana zasada równej płacy za równą pracę w stosunku do wszystkich pracowników, nie wyłączając kobiet i młodzieży. Jako podstawy do obliczenia wynagrodzenia należy przyjmować faktycznie wykonywaną funkcję, wydajność pracy, a nie wiek, płeć lub formalne dowody kwalifikacyjne.

Art. 8.

W przypadku stosowania wynagrodzenia akordowego lub akordowo-premiowego, pracodawca winien podać pracownikowi na piśmie przed przystąpieniem pracownika do każdej pracy w akordzie, wysokość należnego mu wynagrodzenia za daną pracę w sposób jasny i nie wzbudzający wątpliwości.

Art. 9.

Pracownicy fizyczni pracujący na akord, którzy z przyczyn od nich niezależnych nie osiągnęli zarobku odpowiadającego stawce dniówkowej, względnie godzinowej, otrzymują zapłatę dniówkową, względnie godzinową w/g kategorii wynikającej z osobistego zaszeregowania.

Art. 10.

Za czas stracony w zakładzie pracy z powodu postoju niezależnego od pracownika, winien on otrzymać zapłatę dniówkową, względnie godzinową, wynikającą z osobistego zaszeregowania.

Art. 11.

1) Za normalną pracę nocną przysługuje dodatek nocny, wynoszący za każdą przepracowaną w nocy godzinę 10% podstawowej stawki godzinowej wynagrodzenia, wynikającego z osobistego zaszeregowania pracownika.

2) Za normalną pracę nocną uważa się zmianę obejmującą czas pomiędzy godz. 22-gą i godz. 6-tą.

3) Za pracę w niedzielę i święta uważa się czas od godz. 6-ej dnia świątecznego do 6-ej następującego po nim dnia roboczego.

Art. 12.

1) Za pracę w godzinach nadliczbowych przysługują następujące dodatki: 50% za pracę w dwóch pierwszych godzinach nadliczbowych, 100% za pracę w trzeciej i następnych godzinach nadliczbowych oraz za pracę nadliczbową w godzinach nocnych.

2) Za podstawę obliczenia dodatku za godziny nadliczbowe przyjmuje się stawkę podstawową, wynikającą z osobistego zaszeregowania wraz z dodatkiem wyrównawczym, jeżeli w zakładzie pracy dodatek taki istnieje.

3) Przy nocnej pracy w godzinach nadliczbowych dodatki powyższe oblicza się od wynagrodzenia podanego w art. 11-tym układu.

Art. 13.

1) Za każdą godzinę pracy w niedzielę i święta ustawowo przysługuje dodatek w wysokości 100% godzinowej stawki podstawowej, wynikającej z osobistego zaszeregowania wraz z dodatkiem wyrównawczym (jeżeli w zakładzie pracy dodatek taki istnieje).

Art. 14.

Zarobek za godziny nadliczbowe oraz podwyżki powyższe dla pracowników płatnych miesięcznie winny być obliczone przy założeniu, że miesiąc ma 200 godzin roboczych t. zn., że aby otrzymać zarobek godzinowy, należy zarobek miesięczny podzielić przez 200.

Art. 15.

Za dokonane przez pracowników wynalazki i ulepszenia techniczne wykorzystane w danym zakładzie pracy, pracodawca po porozumieniu z Radą Zakładową lub Delegatem Związku przyznaje pracownikowi nagrody lub premie.

Art. 16.

1) Pracownikowi w razie podróży służbowej lub delegacji służbowej (zlecenie przez Zakład Pracy czasowego pełnienia czynności poza miejscowością stałego miejsca pracy) należą się diety oraz zwrot kosztów przejazdów i noclegów według powszechnie obowiązujących przepisów.

2) Pracownik fizyczny oddelegowany do pracy poza stałe miejsce zatrudnienia:

a) przebywający do 12 godzin otrzymuje pół diety,

b) przebywający ponad 12 godzin otrzymuje całe diety oraz wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, w przypadku pracy w godzinach nadliczbowych

3) Ponadto pracownicy delegowani na okres czasu przekraczający 1 miesiąc, mają prawo do zwrotu kosztów przejazdu do stałego miejsca pracy i z powrotem 1 raz w miesiącu oraz do otrzymania bezpłatnego urlopu w wymiarze 1 dnia za każdy przepracowany w delegacji miesiąc.

ZAOPATRZENIE DODATKOWE

Art. 17.

Pracodawca zwraca pracownikom opłaty szkolne, za ich dzieci, które uczęszczają do szkół, na podstawie pokwitowań wystawionych przez kierownictwo szkoły.

Art. 18.

1) Pracodawca winien ułatwić pracownikowi dokształcanie się poza pracą w wykonywanym przez niego zawodzie.

2) Pracodawca zwraca kształcącym się pracownikom młodocianym ponoszone przez nich opłaty szkolne według tych samych zasad, jak dla dzieci pracowników.

Art. 19.

1) Pracodawca obowiązany jest wydać każdemu pracownikowi bezpłatny deputat węglowy w wysokości:

a) dla utrzymującego rodzinę 2 tony rocznie,

b) dla samotnych 0,8 tony rocznie.

2) Deputat węglowy otrzymują pracownicy tych branż, dla których przewidziany on jest układąmi dla przemysłu państwowego.

3) W przypadku niemożności wydania deputatu węglowego w/g pkt. 1 pracodawca wypłaca ekwiwalent gotówkowy, licząc po zł 4.000,— za tonę. Ekwiwalent pieniężny pracownik otrzymuje w stosunku miesięcznym.

4) Termin wydawania deputatu węglowego ustala pracodawca w porozumieniu z Radą Zakładową (delegatem).

CZAS PRACY

Art. 20.

1) Normalny czas pracy wszystkich pracowników, zatrudnionych na mocy umowy w zakładach pracy, wynosi najwyżej 8 godzin na dobę, w sobotę 6 godzin i nie może przekraczać 46 godzin na tydzień. Wszelkie dalsze dodatkowe godziny pracy opłacane są jako godziny nadliczbowe według przepisów art. 12

2) Dniami wypoczynkowymi i wolnymi od pracy są niedziele i ustawowe dni świąteczne.

Zatrudnienie w niedzielę i święta poza wypadkami przewidzianymi w odpowiednich przepisach o czasie pracy może być dokonane tylko po uprzednim uzgodnieniu ze Związkiem.

3) Do czasu pracy młodocianych wlicza się godziny nauki zawodowej lub dokształcającej w szkole dla młodocianych pracowników, uczniów, terminatorów i praktykantów, w liczbie 18 godzin tygodniowo, niezależnie od tego, czy nauka odbywa się w szkole w godzinach pracy młodocianego, czy też poza godzinami.

4) Zatrudnianie w godzinach nadliczbowych pracowników młodocianych jest niedozwolone.

Art. 21.

1) Czas rozpoczęcia i ukończenia pracy oraz przerwy wypoczynkowe ustalone będą przez pracodawcę w porozumieniu z Radą Zakładową (Delegatem).

2) Przerwy w pracy, na skutek warunków szczególnie szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia opłacane są przez pracodawcę, jak za normalny czas pracy.

Art. 22.

Przedłużenie czasu pracy, lub prowadzenie pracy w niedzielę lub dzień świąteczny, niezależnie od uzyskania zezwoleń właściwych władz, winno być uzgodnione z Radą Zakładową lub Delegatem. W przypadku konieczności przedłużenia czasu pracy na okres dłuższy niż 4 dni, wymagana jest ponadto uprzednia zgoda Związku.

Art. 23.

W zakładach lub ich oddziałach o ruchu ciągłym pracodawca w porozumieniu z Radą Zakładową ustali schemat i wykaz imienny pracowników, według którego dzień wypoczynkowy dla poszczególnych pracowników zostanie przesunięty na dzień powszedni. W każdym razie pracownik winien co trzecią niedzielę mieć wolną od pracy.

układu zbiorowego

prywatnym

MIEJSCE PRACY, NARZĘDZIA I UBRANIA ROBOCZE

Art. 24.

1) Pracodawca przyjmując pracownika obowiązany jest wskazać miejsce pracy oraz przydzielić narzędzia pracy.

2) Narzędzia wymagające naprawy wskutek normalnego zużycia, naprawia się na koszt zakładu pracy. Narzędzia, które przez normalne właściwe używanie stały się nieużyteczne zamienia się na nowe za zwrotem zniszczonych.

Art. 25.

Pracownik odpowiada za całość przydzielonych mu narzędzi pracy i winien zwrócić koszty tych przedmiotów, jeżeli uległy one uszkodzeniu lub utracie z jego winy, lub niedbalstwa. Koszt tych narzędzi ustala pracodawca w porozumieniu z Radą Zakładową, biorąc pod uwagę czas użytkowania i stopień użycia narzędzi lub ubrania.

Art. 26.

Pracodawca obowiązany jest do wskazania pracownikowi miejsca na przechowanie garderoby osobistej, ubrania roboczego, ochronnego lub narzędzi pracy, należycie zabezpieczonego przed kradzieżą i zniszczeniem.

Art. 27.

Jeżeli pracownik został przyjęty z własnymi narzędziami pracy, należy mu się wynagrodzenie za ich zużycie w wysokości ustalonej przez pracodawcę i Radę Zakładową lub Delegata i odpowiadającej cenom rynkowym.

ROZDZIAŁ IV.

AKCJA SOCJALNA, KULTURA I OSWIATA. WCZASY PRACOWNICZE.

Art. 28.

1) Celem podniesienia warunków materialnych, zdrowotnych i kulturalnych ogółu pracowników. zatrudnionych w przedsiębiorstwach podległych Zrzeszeniom Prywatnego Przemysłu, oraz członków ich rodzin — wprowadza się obowiązek świadczenia pracodawcy na rzecz Funduszu Akcji Socjalnej, Wczasów Pracowniczych, Akcji Kulturalno-Oświatowej, Wychowania Fizycznego i Sportu.

2) Wysokość świadczeń pracodawcy na powyższe cele dla zakładów pracy objętych niniejszym układem, ustala się w wysokości 6% od sum wypłacanych pracownikom zarobków brutto. Pracodawca przekazuje w terminie do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły należne od niego sumy na powyższe cele na wskazane przez K.C.Z.Z. konto.

Art. 29.

Pracodawca zwraca 50% kosztów przejazdu kolejowego każdemu pracownikowi udającemu się na urlop, lecz nie korzystającemu z domu wczasowego.

URLOPY

Art. 30.

1) Pracownicy fizyczni otrzymują płatne urlopy według następujących zasad:

a) po roku nieprzerwanej pracy urlop 8-dniowy,

b) po 8 latach nieprzerwanej pracy w danym zakładzie urlop 15-dniowy,

c) po 10 latach nieprzerwanej pracy w danym zakładzie urlop 1-miesięczny,

d) dla pracowników umysłowych po półrocznej nieprzerwanej pracy 14 dni urlopu, po rocznej pracy łącznie w danym zakładzie 1-miesięczny urlop,

e) dla pracowników młodocianych po półrocznej pracy w danym zakładzie 7 dni urlopu, po rocznej pracy w danym zakładzie 14 dni urlopu,

f) pracownicy fizyczni, którzy z powodu zbyt krótkiego okresu zatrudnienia nie nabyli prawa do urlopu na podstawie obowiązujących przepisów prawnych otrzymują w razie zwolnienia z pracy dodatek urlopowy w wysokości 2,7% od sumy wynagrodzenia za czas przepracowany w danym zakładzie pracy.

2) Za dzień urlopowy przy urlopach 8 i 15-dniowych uważa się wyłącznie dzień pracy, dni świąteczne podczas urlopu nie są wliczane do czasu urlopu. Przy miesięcznym zaś urlopie liczy się kolejno następujące po sobie dni kalendarzowe, poczynając od ostatniego dnia pracy.

3) Pracownik nie może zrzec się prawa do korzystania z urlopu wzamian za wynagrodzenie dodatkowe, wypłacane mu przez pracodawcę, a pracodawca obowiązany jest umożliwić pracownikowi wykorzystanie urlopu w danym roku kalendarzowym.

4 Urlopu kuracyjnego (zdrowotnego) nie wolno zaliczać na poczet urlopu wypoczynkowego.

5) Młodociani winni otrzymywać urlopy w miesiącach wakacji szkolnych (punkt e).

6) Lista urlopowa winna być uzgodniona z Radą Zakładową lub Delegatem.

7) Okres urlopowy nie może być udzielony bez zgody pracownika.

8) Nabytego prawa do urlopu pracownik nie traci nawet, gdyby nie upominał się o urlop.

9) O ile pracownicy w drodze zwyczajowej uzyskali korzystniejsze warunki urlopowe od przewidzianych w niniejszym układzie, obowiązują one nadal.

10) Rozwiązanie z pracownikiem umowy o pracę przed udzieleniem mu nabytego urlopu, powoduje wypłacenie mu odszkodowania za urlop.

11) Rozwiązanie umowy o pracę przez zakład pracy, lub przez pracowników i nawiązanie jej na nowo w ciągu najbliższych trzech miesięcy nie uważa się za przerwę w umowie o pracę, pozbawiającą prawa do korzystania z urlopu.

12) Pracodawca nie może udzielić pracownikom urlopów w miesiącu marcu, listopadzie, chyba, że pracownik zgłosi życzenia skorzystania z urlopu w tych miesiącach.

Art. 31.

Przerwy w zatrudnieniu, spowodowane wykonywaniem powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego w ramach Powszechnej Organizacji „Służba Polsce" nie powodują ograniczenia uprawnień do urlopu. Przerwy te wlicza się do okresu pracy, uzasadniającego prawo do urlopu.

Art. 32.

Za przerwę w pracy nie uważa się nieobecności pracownika podczas okupacji na skutek:

1) zarządzenia władz niemieckich,

2) przebywania w obozie koncentracyjnym lub w więzieniu z przyczyn ideowych,

3) udziału w walkach partyzancko-wyzwoleńczych,

4) służby w wojsku polskim, lub armii sojuszniczej.

5) przesiedlenia, wysiedlenia oraz wywiezienia przymusowego na roboty.

6) pobytu w niewoli.

Art. 33.

Wynagrodzenie za dzień urlopowy oblicza się przez podzielenie rzeczywistego zarobku pracownika fizycznego z ostatnich 3 miesięcy kalendarzowych przez ilość dni przez niego w tym okresie rzeczywiście przepracowanych.

Art. 34.

Repatriantom reemigrantom dawniej stale zamieszkałym poza granicami Polski, dolicza się do obecnej podstawy obliczenia urlopu udokumentowany czas, przepracowany za granicą, jeżeli po powrocie do kraju zgłosili się do pracy w tym samym zawodzie.

Art. 35.

W razie powołania do czynnej służby wojskowej przysługuje pracownikowi, który przepracował w zakładzie pracy przynajmniej 6 miesięcy odprawa w wysokości 2 tyg. wynagrodzenia, a po przepracowaniu w zakładzie 1 roku — odprawa w wysokości 1-miesięcznego wynagrodzenia, obliczonego według zasad stosowanych przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.

Art. 36.

Pracownik po odbyciu obowiązkowej służby wojskowej winien być przyjęty do pracy w przedsiębiorstwie (z którego został powołany do wojska) na równorzędne stanowisko i warunki w stosunku do tych, jakie miał przed powołaniem do wojska, chyba, że nie stawił się do pracy bez ważnych powodów w ciągu 2 tygodni od chwili zwolnienia go ze służby wojskowej.

Art. 37.

Pracownicy wykonywujący powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego w ramach Powszechnej Organizacji „Służba Polsce" w zakresie wykonywania pracy dorywczej, której czas nie przekracza 3 dni w ciągu miesiąca, zachowują prawo do wynagrodzenia od pracodawcy w wysokości obliczonej jak za czas urlopu.

URLOPY OKOLICZNOSCIOWE

Art. 38.

Pracownicy otrzymują urlopy okolicznościowe płatne według zasad stosowanych przy obliczeniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy, a w szczególności w następujących przypadkach:

a) własnego ślubu — 2 dni urlopu.

b) urodzenia się dziecka — 2 dni urlopu,

c) pogrzebu małżonka, dziecka, rodziców — 2 dni urlopu,

d) ślubu dziecka — 1 dzień urlopu,

e) stawiennictwa przed Komisją Wojskową — 1 dzień, a po przedstawieniu świadectwa z wojskowej Komisji Lekarskiej w razie potrzeby na dalsze dnie,

f) w dniach składania egzaminów szkolnych w oparciu o przedłożone zaświadczenie dyrekcji szkół,

g) w innych wypadkach usprawiedliwionych, jak np. klęski żywiołowe (pożar, powódź) po przedstawieniu odpowiednich zaświadczeń. Urlopów okolicznościowych nie wlicza się do urlopu wypoczynkowego.

OCHRONA I HIGIENA PRACY

Art. 39.

Pracodawca obowiązany jest urządzić na terenie zakładu pracy punkt sanitarny, obsługiwany na każdą zmianę przynajmniej przez jednego przeszkolonego pracownika lub sanitariusza. Sanitariusz może w czasie wolnym od pracy w swoim zakresie być zatrudniony przy innej pracy odpowiadającej jego kwalifikacjom. Punkt sanitarny winien posiadać apteczkę i być zaopatrzony w narzędzia lekarskie i leki niezbędne w niesieniu pomocy w nieszczęśliwych wypadkach przy pracy.

Art. 40.

1) w zakładzie pracy winny znajdować się umywalnie zaopatrzone w wodę bieżącą, ręczniki, mydło lub proszek.

2) Jeżeli umywalnia znajduje się w osobnym pomieszczeniu powinna być ogrzewana w zimnej porze roku.

Art. 41.

1) W każdym zakładzie pracy winna znajdować się czysta bieżąca woda do picia względnie, w razie braku tejże, naczynia z przegotowaną wodą oraz pewna ilość kubków i urządzeń do ich płukania.

2) Przy robotach wykonywanych w wysokiej temperaturze winny być dostarczone pracownikom zamiast wody inne napoje, jak, kawa zbożowa.

Art. 42.

Jeżeli zakład pracy nie posiada własnych urządzeń natryskowych lub łaźni, winien wydawać bezpłatnie — każdemu pracownikowi raz na tydzień bilet do łaźni publicznej.

Art. 43.

1) Pracodawca obowiązany jest do bezpłatnego dostarczania ubrań ochronnych i roboczych. Kategorie robotników uprawnionych do otrzymywania tej odzieży, normy określające ilość i rodzaj ubrań ochronnych i roboczych oraz czas na jaki zostaną one wydane, zostaną ustalone w drodze porozumienia między stronami podpisującymi układ w postaci załącznika do niniejszego układu.

2) Ubrania ochronne i robocze pozostają własnością zakładu pracy i winny być zwrócone w przypadku zwolnienia pracownika.

Art. 44.

Pranie i reperacja odzieży ochronnej i roboczej odbywa się na koszt i staraniem pracodawcy. W przypadku niemożności wypełnienia tego warunku przez pracodawcę, zwraca on tytułem kosztów prania i konserwacji, poniesionych przez pracownika, zł 450 w stosunku kwartalnym.

Art. 45.

Pracownicy w czasie zatrudnienia przy pracach szkodliwych dla zdrowia winni otrzymywać staraniem zakładu pracy bezpłatnie i codziennie mleko, lub inne środki odżywcze. Produkty te pracownik winien skonsumować na miejscu. Rodzaje prac szkodliwych dla zdrowia oraz ilość mleka ustalona zostanie w załączniku do niniejszego układu. Zmiany mogą nastąpić po porozumieniu stron, względnie zgodnie z decyzją inspektora pracy. Nadto mają zastosowanie wszelkie instrukcje dotyczące akcji B. H. P. na tym odcinku opracowane przez Wydział B. H. P., K. C. Z. Z. i obowiązujące w przemyśle państwowym.

Art. 46.

Uprawnienia pracownika i członków jego rodziny w razie choroby, wypadku przy pracy, inwalidztwie, starości i śmierci regulują przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

Art. 47.

Czas zużyty przez pracownika w godzinach pracy na leczenie się w zakładowym punkcie sanitarnym będzie wynagrodzony na równi z czasem przepracowanym według stawki dniówkowej lub godzinowej.

Art. 48.

Kobieta w stanie ciąży ma prawo przerwać pracę na okres 12 tygodni (ustawowy okres ochronny), z których conajmniej 2 tygodnie, powinny przypadać przed, a conajmniej 8 po porodzie, pozostałe zaś 2 tygodnie kobieta może wykorzystać dowolnie bądź bezpośrednio przed obowiązkową 2 tygodniową przerwą przed porodem, bądź bezpośrednio po obowiązkowej 8 tygodniowej przerwie po porodzie. W okresie przerw obowiązkowych nie wolno kobiety zatrudniać nawet za jej zgodą.

Art. 49.

Kobieta w stanie ciąży zatrudniona przy uciążliwej pracy powinna być, poczynając od szóstego miesiąca ciąży, przesunięta do pracy dogodniejszej z tym, że zarobek jej nie może być niższy od dotychczasowego przeciętnego zarobku z okresu 3 miesięcy. W razie sporu, decyzję co do zmiany rodzaju pracy wydaje Inspektor Pracy.

Art. 50.

1) Umowa o pracę z kobietą, która pracuje przynajmniej od 3 mies. nie może być wypowiedziana, ani rozwiązana tak w całym okresie ciąży, jak i w czasie ustawowej 8-tygodniowej przerwy po porodzie.

2) Rozwiązanie umowy o pracę w okresach przewidzianych w pkt. 1 jest dopuszczalne z ważnych przyczyn, lub z winy pracownicy. Rozwiązanie takie wymaga do swej ważności zgody Rady Zakładowej lub Delegata. W razie sporu strony mogą się odnieść do komisji Pojednawczo-Rozjemczej przy właściwym obwodowym inspektorze pracy. W zakładach pracy, w których nie ma Rady Zakładowej lub Delegata, rozwiązanie umowy wymaga zgody obwodowego inspektora pracy.

3) Rozwiązanie umowy o pracę przez pracodawcę z ważnych przyczyn nie może jednak nastąpić w okresie czterech miesięcy przed porodem, chyba, że zakład pracy ulega zupełnej likwidacji.

Art. 51.

Umowa o pracę, która wygasłaby w okresie 4 miesięcy przed porodem jeżeli zawarta jest na okres określony lub na okres wykonania określonej roboty ulega przedłużeniu do dnia porodu.

Art. 52.

Zabronione jest zatrudnianie kobiet od czwartego miesiąca ciąży oraz kobiet posiadających dzieci w wieku do 18 miesięcy w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej oraz poza stałym miejscem pracy.

Art. 53.

Matkom karmiącym przysługuje prawo korzystania w ciągu godzin pracy z dwóch półgodzinnych, lub jednogodzinnej przerwy w pracy, które wlicza się do godzin pracy.

Art. 54.

W razie śmierci pracownika niezależnie od świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego, pracodawca jest obowiązany wypłacić rodzinie zmarłego odprawę pośmiertną na warunkach rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych i fizycznych.

ZWOLNIENIE PRACOWNIKOW DO PRAC SPOŁECZNYCH

Art. 55.

1) Pracodawca obowiązany jest zwolnić na życzenie związku pracownika do pełnienia dorywczych społecznych obowiązków na okres nie dłuższy niż 8 dni w stosunku miesięcznym. Zwolnienie na dłuższy okres czasu, poza przypadkami uregulowanymi ustawami, wymaga uzgodnienia między pracodawcą a Związkiem.

2) Pracodawca obowiązany jest zwolnić na żądanie Związku pracownika na dłuższy okres czasu na kursy związkowe, lub inne kursy specjalne.

3) Pracownik zwolniony przez pracodawcę dla wypełnienia państwowych lub społecznych obowiązków otrzymuje w czasie zwolnienia wynagrodzenie obliczone jak przy zapłacie za okres urlopowy. Wynagrodzenie, o którym mowa należy się pracownikowi tylko wówczas, jeżeli za pełnienie tych obowiązków nie pobiera on żadnej płacy, lub płacę niższą niż jego przeciętne wynagrodzenie w okresie pracy. W tym ostatnim przypadku pracodawca obowiązany jest do wypłacenia mu różnicy pomiędzy wynagrodzeniem przeciętnym, a pobieraną płacą.

4) Pracownik zwolniony przez pracodawcę do pełnienia państwowych lub innych społecznych obowiązków zachowuje prawa pracownicze. Czas pracy w tej służbie wlicza się do czasu pracy w zakładzie.

5) Pracownicy zwolnieni do spełniania państwowych lub społecznych obowiązków nie mogą sobie rościć z tego tytułu prawa do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych w niedzielę, święta i do diet.

ROZDZIAŁ V.

DYSCYPLINA PRACY

Art. 56.

Pracodawca jest obowiązany projekt regulaminu pracy przedstawić do zatwierdzenia Radzie Zakładowej lub Delegatowi i umożliwić pracownikom zapoznanie się z jego treścią. Regulaminy pracy winny być zaopatrzone w podpisy pracodawcy, Rady Zakładowej (Delegat) oraz Obwodowego Inspektora Pracy.

Art. 57.

Pracownik obowiązany jest do ścisłego przestrzegania regulaminu pracy (art. 56). a w szczególności do punktualnego rozpoczynania i kończenia pracy, jak również nie opuszczania pracy bez uprzedniego uzgodnienia z pracodawcą. W wypadkach nagłych pracownik powinien zawiadomić pracodawcę lub jego zastępcę o opuszczeniu pracy.

Art. 58.

W przypadkach, gdy praca umowna nie wypełnia pracownikowi całkowicie dnia pracy, pracodawca ma prawo dać mu pracę dodatkową, możliwie odpowiadającą jego kwalifikacjom, a w przypadkach wyjątkowych i inną, z zagwarantowaniem jego płacy poprzedniej.

Art. 59.

Pracodawca ma prawo nakładania kar zgodnych z regulaminem pracy tylko za zgodą właściwego organu związku.

ROZDZIAŁ VI.

POSTANOWIENIA KONCOWE

Art. 60.

Pracodawca obowiązany jest do zaopatrzenia Rady Zakładowej lub Delegata w egzemplarze niniejszego układu w ilości — 1 egzempl. na 10-ciu zatrudnionych, najmniej jednak 1 egzemplarz.

Art. 61.

Przewidziane niniejszym układem globalne wynagrodzenie pracownika nie może być niższe od pobieranego przez pracownika dotychczas.

Art. 62.

Spory wynikające ze stosowania niniejszego układu rozstrzyga właściwy Inspektor Pracy, co nie pozbawia pracowników prawa dochodzenia swych pretensji na drodze sądowej.

Art. 63.

Załączone do niniejszego układu załączniki stanowią jego integralną część i winny być uzgodnione i podpisane przez obie strony zawierające układ.

Art. 64.

Pracodawca obowiązany jest zwrócić pracownikowi różnicę za dojazdy z miejsca i do miejsca pracy między ceną normalnego biletu, a ceną ustaloną przepisami taryfowymi dla pracowników zatrudnionych w przemyśle państwowym.

Art. 65.

We wszystkich sprawach układem niniejszym nie uregulowanych mają zastosowanie przepisy obowiązującego ustawodawstwa pracy.

ROZDZIAŁ VII.

POSTANOWIENIA WYJĄTKOWE

Art. 66.

Uwaga: Wypełnia się w zależności od potrzeby wprowadzenia postanowień wyjątkowych w sprawach nieuregulowanych postanowieniami art. 1 do art. 65 tego układu.

W końcowym artykule w poszczególnym układzie zbiorowym należy wyliczyć wszystkie załączniki, które stanowią integralną część układu.

Wysokość czynszu za lokale użytkowe (2)

W poprzednim artykule*) wyjaśnialiśmy już, że wysokość czynszu za lokale użytkowe pozostawiona jest w zasadzie umowie stron i że obowiązujące przepisy pozwalają wynajmującemu na przerzucenie opłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej na najemcę, nie inaczej jednak, jak za zgodą władz czynszowych. Zaznaczyliśmy również, że jeżeli między stronami nie dojdzie do porozumienia na tle ustalenia wysokości czynszu — to wówczas nie pozostaje nic innego, jak proces sądowy. Zapowiedzieliśmy wreszcie, że o szansach takiego procesu napiszemy w następnym artykule.

Pierwsze zagadnienie — to, czy sąd w ogóle jest właściwy do rozstrzygania tego rodzaju sporu?

Jeżeli chodzi o lokale podpadające pod przepisy dekretu o publicznej gospodarce lokalami, to najemca musi mieć na taki lokal przydział, czyli nakaz kwaterunkowy. Z mocy art. 10 tego dekretu z chwilą wydania nakazu kwaterunkowego pomiędzy właścicielem nieruchomości, a osobą, która lokal na podstawie nakazu zajmuje, zawiązuje się z mocy samego prawa stosunek najmu. Jeżeli więc pomiędzy stronami nie ma umowy co do wysokości czynszu — to wówczas Sąd jedynie jest uprawniony do ustalenia wysokości czynszu. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 23 września 1948 roku (C. Prez. 331/48), w którym Sąd ustalił tezę następującą:

„W przypadku powstania stosunku najmu na podstawie art. 10 ust. 2 dekretu o publicznej gospodarce lokalami — czynsz za lokal użytkowy, w braku umowy stron w tym przedmiocie określa Sąd powszechny, kierując się przeciętnymi czynszami za podobne lokale w danej miejscowości i uwzględniając przy tym interesy obu stron oraz stosunki społeczne i gospodarcze."

Ponieważ wysokość czynszu za lokale użytkowe nie jest określona ani w dekrecie o publicznej gospodarce lokalami, ani w dekrecie o najmie lokali — **przeto w wypadku, gdy co do lokalu podlegającego publicznej gospodarce lokalami strony zawrą umowę co do wysokości czynszu — postanowienia tej umowy są dla stron wiążące. Ta sama zasada dotyczy tych wypadków, kiedy lokal nie podlega publicznej gospodarce lokalami.** Jeżeli umowy brak — wówczas w stosunku do lokali podlegających publicznej gospodarce lokalami sąd jest bezwzględnie właściwy dla określenia wysokości czynszu.

W wypadku gdy lokal nie podlega publicznej gospodarce lokalami — istnieje również możliwość określenia wysokości czynszu przez Sąd, jeżeli pomiędzy stronami powstaje spór, a wynajmujący grozi rozwiązaniem umowy.

Drugie bowiem pytanie jakie wyłania się na tle interesującego nas zagadnienia — to kwestia, czy wynajmujący ma prawo wypowiedzieć umowę najmu, a dalej — czy wypowiadając ją — musi podać powody, dla których wypowiedzenia dokonywuje?

Również i w tej sprawie wypowiedział się Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 21 czerwca 1948 roku (C. Prez. 114/48), w którym to orzeczeniu Sąd Najwyższy ustalił następującą zasadę prawną:

„Wynajmujący, któremu służy prawo rozwiązania umowy przez wypowiedzenie, nie jest obowiązany przy wypowiedzeniu wyjaśniać najemcy pobudek wypowiedzenia. Jednak Sąd ze względu na art. 5 przepisów ogólnych prawa cywilnego nie uzna wypowiedzenia za rozwiązujące stosunek najmu, jeżeli rozwiązanie takie nie odpowiada celowi społecznemu prawa, służącego wynajmującemu albo wymaganiom dobrej wiary."

W sprawie okoliczności, w jakich może nastąpić wypowiedzenie najmu, Sąd Najwyższy pisze:

„W każdym konkretnym wypadku rozwiązania najmu przez wypowiedzenie, sąd — po rozważeniu wszystkich okoliczności spraw, w szczególności podniesionych przez stronę pozwaną zarzutów i wyjaśnień strony powodowej oraz wskazanych przez obie strony dowodów — rozstrzygnie, czy wykonanie prawa przez stronę powodową jest lub nie jest sprzeczne z celem społecznym tego prawa i wymaganiami dobrej wiary."

Cytowane wyżej orzeczenie Sądu Najwyższego ma zasadnicze znaczenie w stosunkach pomiędzy najemcą a wynajmującym. Z uwagi na to, że Sąd Najwyższy postanowił wpisać zacytowaną wyżej tezę do księgi zasad prawnych — teza ta urasta do roli autentycznej interpretacji przepisów, interpretacji, obowiązującej zarówno Sąd Najwyższy jak i sądy niższych instancji.

A jak to zagadnienie wygląda w praktyce? Najzwyklejszy tryb postępowania stosowany jest w ten sposób, że wynajmujący zawiadamia lokatora pisemnie o ustalonym przez siebie czynszu i wzywa do zaakceptowania tego jednostronnie określonego czynszu, grożąc eksmisją.

Czy takie postępowanie jest zgodne z przepisami prawa?

W świetle zacytowanego wyżej orzeczenia Sądu Najwyższego powstaje zawsze możność sprawdzenia, czy żądanie właściciela nieruchomości mieści się w ramach, które nie przekraczają „celu społecznego", jaki przyświeca prawu wypowiedzenia umowy najmu.

Poza tym warto jeszcze zacytować jedno orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 1948 r. (Wa. C. 54/48). W tym orzeczeniu Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że wynajmujący nie posiada bezwzględnego prawa dyktowania wysokości komornego, przy czym powołał się na art. 269 Kod. Zob., który daje sądowi prawo do określania i zmiany warunków zawartej umowy, jeżeli pomiędzy momentem zawarcia umowy, a momentem jej wykonania nastąpiły takie nadzwyczajne i nie dające się w chwili zawarcia umowy przewidzieć okoliczności, że świadczenia stron byłyby nierównomierne.

Z powyższych orzeczeń Sądu Najwyższego, opartych na interpretacji wszystkich miarodajnych przepisów prawa cywilnego, wynika więc, że w wypadku powstałego sporu o wysokości czynszu może rozstrzygać Sąd.

Pozostaje jeszcze do rozstrzygnięcia jedno zagadnienie. Jak należy postępować, jeżeli wynajmującym jest zarząd miejski. Czy zarząd miejski posiada jakieś większe uprawnienia od zwykłego wynajmującego?

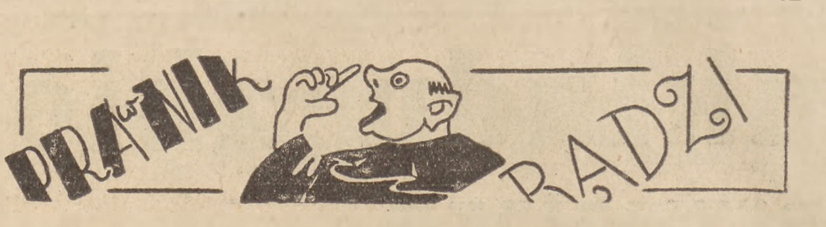
Z prawnego punktu widzenia stwierdzić należy, że zarządy miejskie występujące jako wynajmujący, podpadają pod te same przepisy prawa, jakie obowiązują prywatnych właścicieli nieruchomości.

Okoliczność, że zarządy miejskie działają na podstawie taryf ustalanych przez odpowiednie organa zarządu miejskiego — jest prawnie rzecz ujmując — bez znaczenia.

Dlatego też kwestia, czy w sprawie wysokości czynszu żądanego przez zarząd miejski należy się zastosować do tego żądania, czy też można przeciwko temu oponować — należy do rzędu zagadnień raczej taktyki, aniżeli do rzędu kwestii prawnych.

L. GRABOWSKI

*) Por. „Ogólnopolski Tygodnik Gospodarczy" nr 1 str. 6.

W rubryce tej, prowadzonej przez specjalistę mec. L. Grabowskiego, zamieszczać będziemy odpowiedzi na zapytania naszych Czytelników, które kierować należy na adres: „Ogólnopolski Tygodnik Gospodarczy". Warszawa, ul. Flory 3, „dział porad prawnych".

REDAKCJA

„ZAKŁAD" stawia pytanie w sprawie odpisów na amortyzację. Przedsiębiorstwo istnieje od lat 40. Park maszynowy był w nim stale uzupełniany do roku 1929. Po przejęciu przedsiębiorstwa ponownie po okupacji dokonane zostało oszacowanie pozostałych w przedsiębiorstwie maszyn z udziałem czynnika obywatelskiego i od tak ustalonej nowej wartości maszyn obliczana jest ponownie amortyzacja. Urząd Skarbowy stoi na stanowisku, że maszyny zostały już zamortyzowane w okresie przedwojennym, wobec czego nie zgadza się na ponowną amortyzację. Czyje stanowisko jest słuszne?

Odpowiedź na postawione pytanie daje § 10 rozporządzenia Ministra Skarbu o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych. W przepisie tym czytamy: **„Przedmiot całkowicie zamortyzowany w okresie jednego lub więcej okresów rachunkowych należy pozostawić w bilansie w wartości jednego złotego, jeżeli przedmiot ten bez względu na stan w jakim się znajduje, pozostaje w przedsiębiorstwie".** Z powyższego wynika, że podatnik ma prawo dokonywać odpisy na amortyzację tylko w tym wypadku, gdy przedmiot dany nie jest jeszcze zamortyzowany. Zasada ta musi być stosowana również w odniesieniu do składników majątkowych, stanowiących własność podatnika jeszcze w okresie przedwojennym. **Jeżeli przed wybuchem wojny dany przedmiot majątkowy został już całkowicie zamortyzowany — to nie ma podstaw do tego, aby na nowo rozpoczynać jego amortyzację.** Okoliczność, że kapitał rezerwowy utworzony w okresie przedwojennym przez dokonywanie odpisów amortyzacyjnych zaginął lub w inny sposób zniszczał jest bez znaczenia, albowiem strat powstałych na skutek wojny nie można odliczać od dochodu określonego roku podatkowego. **Z powyższego wynika, że urząd skarbowy ma rację, odmawiając prawa odpisów amortyzacyjnych przedmiotów majątkowych, które zostały już w okresie przedwojennym przez podatnika zamortyzowane.**

*
**

M. PODSIADŁY. POCZTA RYMAN zadaje szereg pytań w zakresie podatku od lokali. Pytający dzierżawi młyn od Funduszu Ziemi i z tego tytułu zajmuje lokal użytkowy (młyn) i lokal mieszkalny. Po otrzymaniu nakazu płatniczego na podatek od lokali zapytuje, czy jako dzierżawca jest obowiązany do płacenia tego podatku, czy podatek lokalowy należy się wówczas, jeżeli lokal położony jest w gminie miejskiej, jaka jest stawka podatkowa, czy są jakieś ulgi dla Ziem Odzyskanych.

Odpowiadając na te pytania stwierdzić należy co następuje: podatek lokalowy pobierany jest na podstawie dekretu o podatkach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr 40 z roku 1947, poz. 196) ze zmianami wynikającymi z noweli tego dekretu (Dz. U. R. P. Nr 41 z r. 1948, poz. 297). W myśl tych przepisów podatek lokalowy od lokalu użytkowego przeznaczonego na młyn, jak również od lokalu mieszkalnego wynajmowanego, lub wydzierżawianego należy się również i w tych wypadkach, jeżeli lokal jest położony w gminie wiejskiej. Podatnikiem, to jest tym, kogo ten podatek obciąża, jest najemca lub dzierżawca lokalu. W konkretnym pytaniu nakaz płatniczy jako przysłany do dzierżawcy został wydany prawidłowo. Co do wysokości podatku lokalowego to obowiązują następujące zasady: w stosunku do lokali mieszkalnych, od których czynsz najmu pobierany jest albo których wartość czynszowa ustala się na podstawie dekretu o najmie lokali z dnia 28 lipca 1948 roku — podatek od lokali wynosi 10% kwoty bieżącego komornego. Ponieważ czynsz względnie wartość czynszowa lokalu mieszkalnego, zajmowanego przez pytającego ustalany jest właśnie na podstawie dekretu o najmie lokali, przeto podatek winien być obliczony w wysokości 10% od czynszu, lub wartości czynszowej. Odnośnie lokali użytkowych podatek lokalowy wynosi 600% komornego podstawowego, to jest komornego z sierpnia 1939 roku. Jeżeli czynsz za lokal użytkowy pobierany jest obecnie w wysokości wyższej aniżeli w sierpniu 1939 r., wówczas należy obliczyć 15% od obecnie płaconego komornego. Jeżeli te 15% będzie stanowiło więcej aniżeli 600% przedwojennego komornego, to w takim razie podatek lokalowy wynosić będzie te 15% obecnego czynszu. W przeciwnym razie podatek stanowić będzie 600% czynszu przedwojennego. Dla Ziem Odzyskanych żadnych ulg w zakresie podatku od lokali nie ma.

Przepisy o przeprowadzaniu i organizacji przetargów

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. zawiera b. szczegółowe i drobiazgowe przepisy, dotyczące przeprowadzania przetargów. Ponieważ przetarg będzie najzwyklejszą formą powierzenia robót czy dostaw na rzecz Skarbu Państwa przedsiębiorstwom prywatnym, gdyż bezprzetargowe powierzanie tych robót i dostaw zastrzeżone jest dla przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, przeto dokładna znajomość przepisów o sposobie odbywania przetargów jest dla każdego prywatnego przedsiębiorcy niezbędna.

Rozporządzenie zna trzy rodzaje przetargów: przetarg nieograniczony, pisemny, przetarg ograniczony pisemny oraz przetarg ustny.

Zasadą jest przetarg nieograniczony pisemny. Podstawą tego przetargu jest to, że oferty mogą złożyć wszyscy ci, którzy posiadają odpowiednie uprawnienia do wykonania projektowanych zamówień.

Postępowanie przetargowe przy nieograniczonym przetargu pisemnym rozpoczyna się od ogłoszenia przetargu. Ogłoszenie to następuje przez opublikowanie w Monitorze Polskim zasadniczej treści zaproszenia do składania ofert, a w jednym z pism codziennych — wzmianki o przetargu. Ponadto zaproszenie do składania ofert winno być przez zamawiającego przesłane do wiadomości właściwej izbie przemysłowo-handlowej i izbie rzemieślniczej.

W zaproszeniu do składania ofert poza danymi, dotyczącymi osoby zamawiającego, określenia przedmiotu przetargu, terminu i miejsca przetargu, miejsca i czasu przeglądania ślepych kosztorysów, wysokości wadium oraz oprócz zastrzeżeń o możliwości podziału zamówienia i skutków uchylenia się od zawarcia umowy w wypadku uwzględnienia złożonej oferty — zamawiający umieścić może jeszcze dodatkowe warunki, a w szczególności, że dopuszczalne jest złożenie oferty na część zamówienia, że oferty muszą być złożone w pewnej określonej formie i t. p.

Niezależnie jednak od tego, czy odpowiednia wzmianka w opublikowanym zaproszeniu do składania ofert się znalazła — zamawiający ma prawo zawsze swobodnego wyboru oferty i prawo uznania, że przetarg, mimo złożonych ofert, nie dał dodatniego wyniku. Z powyższego wynika, że ogłoszenie przetargu nie pociąga jeszcze za sobą bezwzględnego obowiązku powierzenia zamówienia osobie, która w swej ofercie podaje najkorzystniejsze warunki wykonania zamówienia.

Na skutek ogłoszonego przetargu oferenci składają oferty. Oferta musi zawierać dane, określające osobę oferenta, określenie przedmiotu dostawy lub roboty, wyszczególnienie cen jednostkowych i sumy ogólnej, oświadczenie o znajomości warunków przetargu i przyjęcie ich bez zastrzeżeń, a wreszcie oświadczenie oferentów, którzy składają ofertę wspólnie, że zobowiązania swe uznają za solidarne. Oferta winna być opatrzona datą i podpisana, dołączony być do niej winien kwit na wpłacone wadium.

Oferta przed terminem oznaczonym na składanie ofert winna być złożona lub nadesłana pocztą. Nadanie oferty na pocztę przed upływem terminu na składanie ofert jest niewystarczające, jeżeli przed upływem tego terminu oferta nie znajdzie się w ręku zamawiającego. Nadesłana oferta winna być wrzucona do specjalnie na ten cel przeznaczonej, opieczętowanej i umieszczonej w miejscu dostępnym dla oferentów skrzynki.

Sam przetarg przeprowadza się komisyjnie. Z chwilą przystąpienia komisji przetargowej do otwierania ofert, oferent nie ma już prawa ani zmieniać złożonej oferty, ani też jej wycofywać. Rozprawa ofertowa składa się z dwóch części: jawnej i tajnej. W części jawnej komisja przetargowa stwierdza prawidłowość ogłoszenia przetargu, jak również, że skrzynka ofertowa i oferty są nienaruszone. Ponadto w czasie jawnej części rozprawy następuje otwarcie i odczytanie ofert oraz wciągnięcie ich do wykazu; w protokóle odnotowuje się wreszcie uwagi i uzupełnienia, zgłoszone przez poszczególnych oferentów. W części niejawnej rozprawy przetargowej zostają rozpatrzone oferty oraz zapada decyzja co do wyboru oferty. Oceniając, jaka oferta jest najkorzystniejsza, komisja przetargowa winna wziąć pad uwagę całokształt zgłoszonych warunków, jakość oferowanej dostawy lub roboty, solidność oferentów oraz ich uzdolnienia i techniczne przygotowanie do wykonania zamówienia, a wreszcie ich zasoby finansowe. Komisja przetargowa obowiązana jest wybór swój uzasadnić.

O decyzji komisji przetargowej należy zawiadomić pisemnie zainteresowanego i wezwać go do zawarcia umowy. Zawiadomienie to winno być doręczone oferentowi w czasie ważności złożonej przez niego oferty. Jednocześnie zamawiający winien zawiadomić pozostałych oferentów, że ich oferty nie zostały uwzględnione oraz podać im, kto z oferentów utrzymał się na przetargu. Jednocześnie z tym zawiadomieniem zamawiający winien zarządzić zwrot złożonych wadiów.

Przetarg pisemny ograniczony odbywa się według tych samych zasad z tą tylko różnicą, że ogłoszenie o przetargu zastępuje tu wezwanie pisemne określonych osób do złożenia ofert.

Przetarg ustny ogłasza się na tablicy urzędowej zamawiającego oraz podaje do wiadomości publicznej w inny przyjęty w danej miejscowości sposób. Przed przystąpieniem do przetargu ustnego zgłaszający się oferenci winni złożyć wadium w gotowiźnie, lub w kwicie kasy skarbowej, stwierdzającym przyjęcie wadium. Sam przetarg odbywa się w ten sposób, że poszczególni oferenci podają kolejno do protokółu coraz niższe oferowane przez siebie ceny. Gdy mimo trzykrotnego wywołania nikt już niższej ceny nie zaoferuje przetarg uważa się za zakończony, a komisja przetargowa przystępuje na niejawnym posiedzeniu do zadecydowania o wynikach odbytego przetargu ustnego. Podobnie jak w przetargu nieograniczonym i ograniczonym pisemnym, komisja przetargowa w przetargu ustnym nie jest związana najniższą zaofeferowaną ceną, lecz decyduje o powierzeniu roboty lub dostawy oceniając całokształt okoliczności, solidność, zasoby finansowe oferenta itp. Decyzja komisji przetargowej i w wypadku przetargu ustnego winna być również umotywowana.

GR

Zagadnienia socjalne

Kwartalny informator Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie Nr 1

OD REDAKCJI

Dotychczasowy, powielany biuletyn poświęcony informacjom z działu pracy i polityki socjalnej a wydawany przez Wydział Koordynacji Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie — drukowany będzie na łamach „Ogólnopolskiego TYGODNIKA GOSPODARCZEGO".

Wten sposób wszyscy przedsiębiorcy prywatni będą szybko, stale i systematycznie informowani o pracach, zarządzeniach i ustawodawstwie w tym zakresie

Mamy nadzieję, że wprowadzenie tego działu spotka się z uznaniem naszych Czytelników.

Redakcja

1. FUNDUSZ WCZASOW

Ustawa z dn. 4 lutego 1949 r. o funduszu Wczasów Pracowniczych Komisji Centralnej Związków Zawodowych w Polsce (Dz. U. R. P. Nr. 9. poz. 48).

Fundusz Wczasów jest osobą prawną prawa publicznego, do której zadań należy m in. organizowanie wypoczynków dla pracowników w okresie urlopów i w czasie wolnym od pracy, organizowanie i prowadzenie domów wypoczynkowych. obozów i wycieczek, współpraca z pokrewnymi instytucjami zagranicznymi łącznie z przeprowadzeniem wymiany osób, korzystających z wczasów.

Na czele Fuduszu stoi Rada. Naczelna Dyrekcja i terenowe organa Funduszu. Rada składa się: z 2 delegatów KCZZ, po jednym delegacie ministrów: Zdrowia. Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu i Handlu, Skarbu, Administracji Publicznej oraz Rady Państwa, po jednym delegacie Zarządów Głównych spośród siedmiu Zw. Zawodowych, wskazanych uchwałą KCZZ, z jednego delegata Zarz. Głównego Zw. Młodzieży Polskiej. Przewodniczącym Rady jest jeden z delegatów KCZZ. Naczelna Dyrekcja jest powoływana i zwalniana przez KCZZ na wniosek Rady. Plany działalności Naczelnej Dyrekcji zatwierdza KCZZ na wniosek Rady.

Środki Funduszów składają się m. in. z opłat pracodawców, z opłat pracowników za korzystanie z wczasów, z dotacji, subwencji i dopłat Skarbu Państwa. Wysokość opłat pracowników określa uchwała KCZZ zatwierdzona przez Radę Ministrów. Wysokość opłat pracodawców ustala na wniosek KCZZ Rozporządzenie Rady Ministrów.

Fundusz posiada wyłączność prowadzenia dotowanych ze środków publicznych wczasów urlopowych dla członków Zw. Zawodowego na obszarze całego Państwa.

2. BEZPIECZENSTWO I HIGIENA PRACY

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29 grudnia 1948 r. w sprawie uzupełnienia wykazu samodzielnych placówek naukowo - badawczych (Dz. U. R. P. Nr. 3. poz. 8).

Rozporządzenie uzupełnia wykaz samodzielnych placówek naukowych. zamieszczony w § 1 rozp. Rady Ministrów z dn. 27.VII.1948 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37. poz. 267) przez wymienienie nowych placówek, a m. in. wzorcowni Urządzeń Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, z siedzibą w Warszawie. Wzorcownia jest już czynna, mieści sie w lokalu Tamka Nr. 1 (tel. 8-25-44) w Warszawie i prowadzi prace naukowo-badawcze z dziedziny urządzeń bezpieczeństwa i higieny pracy.

Wzorcownia Urządzeń Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (przyszły Instytut Naukowo - Badawczy i Bezpieczeństwa Higieny Pracy) została powołana do życia Zarządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 26 września 1947 r. jako zakład naukowo-badawczy i szkoleniowy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, działający przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej.

Zadaniem Wzorcowni jest „prowadzenie naukowych badań niebezpieczeństw i szkodliwości przemysłowych. opracowywanie odpowiednich środków zapobiegawczych oraz szkolenie i instruowanie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy personelu technicznego i administracyjnego poszczególnych kategorii zakładów pracy".

Zgodnie z regulaminem, załączonym do wyżej wymienionego Zarządzenia „Wzorcownia" stanowi ośrodek wzorcowych urządzeń ochronnych oraz poradnię bezpieczeństwa i higieny pracy. Zadaniem „Wzorcowni" jest: badanie warunków bezpieczeństwa pracy, tworzenie wzorów urządzeń ochronnych, opracowywanie metod bezpieczeństwa pracy oraz szerzenie umiejętności stosowania urządzeń ochronnych i metod bezpieczeństwa pracy.

„Wzorcownia" prowadzi zbiór urządzeń ochronnych oraz pracownię badawczą i doświadczalną, wykonuje i dostarcza zainteresowanym rysunki i wzory z dziedziny urządzeń ochronnych, inicjuje wytwarzanie potrzebnych urządzeń ochronnych oraz sprawuje fachowy nadzór nad istniejącą produkcją niektórych urządzeń ochronnych, przeprowadza montaż urządzeń ochronnych na miejscu ich użycia oraz instruuje użytkowników tych urządzeń przy pracy, dokształca pracowników i młodzież szkół zawodowych w zakresie praktycznego stosowania urządzeń ochronnych przy pracy, prowadzi praktyczne pośrednictwo w zakresie techniki i organizacji bezpieczeństwa i higieny pracy oraz współdziała w szerzeniu wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w szczególności za pomocą wykładów, kursów, wydawnictw i wystaw.

Dyrektor „Wzorcowni" w razie potrzeby powołuje stałe lub doraźne Komisje fachowe złożone z przedstawicieli instytucji zainteresowanych w sprawach bezpieczństwa pracy i higieny pracy lub osób pracujących w tej dziedzinie. Komisje te są organami pomocniczymi Dyrektora.

Jeśli chodzi o sprawy pośrednictwa w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy wymienić ponadto należy Pismo Okólne Nr. 52/48 Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dn. 12 maja 1948 r. o organizacji poradni Bezpieczeństwa i Higieny Pracy przy Urzędach Inspekcji Pracy.

Zadaniem takich poradni jest m. in. udzielanie porad zgłaszającym się zakładom pracy, nawiązanie kontaktu z „Wzorcownią" Urządzeń Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, rozpatrywanie wniosków z terenu w dziedzinie usprawnień organizacyjnych, ulepszeń technicznych i kierowanie zasługujących na uwagę wniosków do „Wzorcowni", nawiązanie kontaktu z Instytutem Naukowym Organizacji i Kierownictwa przez zasilenie miesięcznika „Bezpieczeństwo i Higiena Pracy" odpowiednimi notatkami, celem wymiany doświadczeń. udostępnienia zakładom pracy literatury fachowej, pomoc w doborze prelegentów na odczyty i referaty, organizowane przez zakład pracy.

3. URZĘDY ZATRUDNIENIA

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 25 stycznia 1949 r. w sprawie organizacji urzędów zatrudnienia (Dz. U. R. P. Nr. 9. poz. 50).

Rozporządzenie ustala z dn. 23.II.1949 r. terytorialny zakres działania i oddziały Urzędów Zatrudnienia w Gdańsku i Katowicach (zmiana brzmienia poz. 3 i 4 wykazu urzędów zatrudnienia i ich oddziałów, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 144 z 1946 r. i Nr. 56, poz. 449 z 1948 r.).

4. PRACA MŁODOCIANYCH

Pismo Okólne Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w sprawie usprawnienia badań lekarskich młodocianych (Dz. Urzędowy MP i Op. Społ. Nr. 1 z 1949 r. poz. 4).

Ponieważ lustracje wykazały szereg uchybień na odcinku badań lekarskich młodocianych Ministerstwo postanowiło zaostrzyć kontrolę badań oraz usprawnić działalność ubezpieczalni społecznych a w szczególności poleciło: wydawać zezwolenia najpóźniej w ciągu 3 dni od dnia wydania orzeczenia lekarskiego, w zezwoleniach dokładnie wymieniać prace, przy których młodociany może być zatrudniony oraz zakazywać jednocześnie zatrudnienia przy pracach wzbronionych, skasować wydawanie zezwoleń po każdorazowym badaniu kontrolnym (pierwsze zezwolenie zachowuje moc, o ile nie zachodzą zmiany w stanie faktycznym).

W okólniku powyższym zaznaczono, iż badanie lekarskie uczniów gimnazjów i liceów przemysłowych oraz terminatorów powyżej 18 lat nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawnych.

5. UBEZPIECZENIA

Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 14 grudnia 1948 r. w sprawie przedłużenia na rok 1948 mocy obowiązującej taryfy składek ryczałtowych w gospodarstwach rolnych i leśnych, zabezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych (Monitor Polski Nr A-4 z 3.II.1949 r. poz. 43).

Zarządzenie zatwierdza uchwałę Tymczasowej Rady Ubezp. Społecznych z dn. 17.IX.1948 r. w sprawie przedłużenia na 1948 r. obowiązującej taryfy składek ryczałtowych, ogłoszonej w załączniku Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1.III.1948 r. (Monitor Polski Nr 25, poz. 99).

Obwieszczenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 16.II.1949 r. w sprawie zgłaszania kandydatów na członków tymczasowej Rady Ubezpieczeń Społecznych (Monitor Polski Nr A-11 z dnia 5.III.1949 r., poz. 130).

Zarządzenie wydane zostało na podstawie § 1 rozporządzenia Resortu Pracy. Opieki Społecznej i Zdrowia z dnia 1.X.1944 r. w sprawie wykonania Dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dn. 7.IX.1944 r. o tymczasowych organach samorządu w ubezpieczeniach społecznych (Dz. U. R. P. z 1944 r. Nr 7, poz. 34 oraz Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 23, poz. 136). Zawiera ono wezwanie, skierowane do organizacji zawodowych pracowniczych, Izby Przemysłowo-Handlowej, organizacji zawodowych pracodawców przemysłowo-handlowych, aby w terminie 21 dni zgłosiły kandydatów.

Zarządzenie Min. Pracy i Opieki Społecznej w sprawie ustalenia wysokości zarobku, stanowiącego najniższą podstawę wymiaru świadczeń i składek ubezpieczeniowych (Monitor Polski A-14 z dnia 14.II.1949 r. poz. 194).

Wysokość zarobku, stanowiącego najniższą podstawę wymiaru świadczeń i składek ubezpieczeniowych, ustalona została na zł 1.200 tygodniowo czyli 5.000 zł miesięcznie. Zarządzenie to opiera się na art. 16 ustawy o ubezpieczeniu społecznym i art. 14 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

6. SŁUZBA POLSCE

Uchwała Rady Ministrów z dn. 19.II.1949 r. w sprawie powołania młodzieży do wykonywania powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego w 1949 r. (Monitor Polski Nr A-11 z dn. 8.III.1949 r., poz. 126).

Na podstawie art. 22 lit. C i art. 55 ust. 1 ustawy z dn. 25.II.1948 r. o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego i t. d. (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 90), omówionej w Okólniku Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie Nr 3 Sprawy Socjalne poz. 3, — Rada Ministrów uchwaliła powołać w 1949 r. do wykonania powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego młodzież w granicach 150.000 osób. Wykonanie uchwały powierzone zostało Komendantowi Głównemu „Służby Polsce".

Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dn. 4 marca 1949 r. w sprawie zaliczenia czasu odbytej służby pracy okresowej w Powszechnej Organizacji „Służba Polsce" na poczet zasadniczej służby wojskowej (Monitor Polski z dn. 26.III.1949 r. Nr A-16, poz. 219).

Zalicza się cały okres służby. o ile przekracza on 6 miesięcy.

7. WSPOŁZAWODNICTWO PRACY

Zarządzenie Ministra Skarbu z dn. 23.III.1949 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Pracy i Opieki Społecznej w sprawie ulg w podatku od wynagrodzeń dla przodujących w pracy pracowników z tytułu współzawodnictwa pracy (Monitor Polski z dn. 26.III.1949 r. Nr A-16, poz. 224).

Zarządzenie zawiera szczegółowe przepisy dotyczące zniżek podatkowych dla przodujących w pracy z tytułu współzawodnictwa pracy pracowników przedsiębiorstw państwowych oraz przedsiębiorstw spółdzielczych i samorządowych branży budowlanej i poligraficznej, którzy osiągnęli równe lub wyższe wynagrodzenie od wielokrotności wynagrodzenia podstawowego określonego w tabeli (wielokrotność ta waha się w granicach od 1,4 do 2,9 wynagrodzenia podstawowego).

Zarządzenie to wydane zostało na podstawie art. 5 ust. 2 i 3 ustawy z dn. 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. Nr 7. poz. 41).

8. PRACOWNICY PANSTWOWI I SAMORZĄDOWI

Ustawa z dn. 4.II.1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 39).

Ustawa z dnia 4.II.1949 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 40).

Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dn. 8.I.1949 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 72).

„Monitor Polski" Nr A-13 z dnia 11.III.1949 r. poz. 150 — 155 zawiera uchwały Rady Ministrów w sprawie:

a) przejściowego dodatku, wyrównawczego dla sędziów i prokuratorów (poz. 150), pracowników państwowych i samorządowych (poz 151), nauczycieli i wychowawców (poz. 153);

b) ryczałtowego wynagrodzenia pracowników państwowych i samorządowych (poz. 152);

c) dodatku specjalnego dla pracowników administracyjnych w niektórych klinikach, zakładach i pracowników przy wydziałach lekarskich (poz. 154);

d) nagród pieniężnych za prace w godzinach nadliczbowych dla niektórych pracowników samorządowych (poz. 155);

e) dodatków specjalnych dla fachowców morskich (poz. 156).

Konfekcyjne tradycje Dolnego Śląska

WŚROD wielu ciekawych rzeczy, które można powiedzieć o Dolnym Śląsku, nieznanym jest stwierdzenie, że ziemia dolnośląska ma za sobą poważne tradycje... konfekcyjne. Mówi mi o tym interesująco dyrektor Ziółkowski z delegatury Ogólnopolskiego Zrzeszenia Prywatnego Przemysłu Konfekcyjnego we Wrocławiu.

Dowiaduję się więc, że w obecnym naszym układzie gospodarczym Dolny Śląsk winien zajmować w produkcji konfekcyjnej drugie miejsce w Polsce zaraz za Łodzią. Obecnie jednak Wrocław pozwolił się zdystansować Poznaniowi i Katowicom. Jest to zupełnie zrozumiałe: poznaniacy, wróciwszy do siebie, znaleźli się na znanym terenie między znanymi sobie ludźmi, a więc i praca nad odbudową i rozbudową prywatnego przemysłu konfekcyjnego poszła stosunkowo prędzej. Katowice znowu mają ogromny zbyt na konfekcję, co z kolei powoduje rozbudowę placówek produkcyjnych.

Zniszczony Wrocław zaczyna dopiero nabierać rozpędu w nowych warunkach, przy czym planuje rzeczy ciekawe, którymi interesuje się nawet... Ameryka.

— Jaki jest obecny stan posiadania prywatnego przemysłu konfekcyjnego na Dolnym Śląsku — pytam dyr. Ziółkowskiego.

— Przemysł dolnośląski liczył już 12 placówek. Ostatnio jednak 5 z nich przeszło do rzemiosła tak, że pozostało tylko 7. Są to: **Wachowski w Jugowie, pow. Kłodzko, „As" Orenstein w Wałbrzychu, Żurski w Boguszowie, Pniok w Jugowie, „Sfinks" w Dzierżoniowie, „Juta" i „Dolnośląska Odzież" we Wrocławiu.**

Mimo niewielkiej stosunkowo ilości placówek, prywatny przemysł konfekcyjny na Dolnym Śląsku rokuje duże nadzieje na przyszłość. Fabryki prowadzone są pierwszorzędnie pod względem fachowym, a produkcja ich jest wzorowa tak, że z łatwością zaspokoi nawet duże wymagania importerów zagranicznych.

— Jakie rodzaje konfekcji produkuje przemysł prywatny? — pytam dalej.

— Członkowie naszego Zrzeszenia produkują zarówno konfekcję ciężką, tj. płaszcze damskie i męskie, ubrania, konfekcję średnią: wiatrówki, kanadyjki, ubrania robotnicze i monterskie, jak i konfekcję letnią t. zn. krawaty, płaszcze szpitalne, bieliznę damską i męską.

Istnieje możność poważnego rozszerzenia prywatnej produkcji na tym odcinku przez przerzucenie części prac na przemysł chałupniczy. Konkretne zainteresowania tym wykazują importerzy amerykańscy, którzy poszukują m. in. naszych haftów, guzików, pugilaresów i torebek damskich z materiałów.

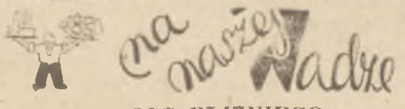
Prywatny przemysł konfekcyjny Dolnego Śląska pracuje ściśle według planu, ustalonego przez Ogólnopolskie Zrzeszenie z Min. Przemysłu.

Produkcja z przydzielonego surowca oferowana jest przede wszystkim P.D.T. oraz Samopomocy Chłopskiej, a później innym instytucjom i przedsiębiorstwom państwowym. W pewnym procencie zasilany jest również handel prywatny.

Na zakończenie mój rozmówca podkreśla duże perspektywy rozwojowe tej gałęzi przemysłu prywatnego, współpracującego ściśle z produkcją państwową.

Przemysł konfekcyjny ma przyszłość w Polsce. Czeka go wprawdzie jeszcze żmudna droga ciągłego ulepszania produkcji, może jednak liczyć na stały rozwój. W okresie odbudowy i trudnych zmagań gospodarczych jest coraz więcej tych, co z rozsądku elegancki strój zamieniają na skromniejszy, ale bardziej praktyczny i tańszy.

Wira

MIŁOSC BLIZNIEGO A KONKURENCJA W HANDLU

Amerykanie lubują się we wszelkiego rodzaju ankietach. Znanym poza granicami USA jest Instytut Gallupa, który wsypecjalizował się w badaniach amerykańskiej opinii publicznej.

Tym razem nie o nim będzie mowa, a o ankiecie rozpisanej przez czasopismo kobiece o milionowym nakładzie „Ladies Homme Journal". Celem ankiety było przekonanie się, jak właściwie wygląda religijność w Stanach Zjednoczonych. Ankieta objęła cały kraj, mnóstwo ludzi z wszystkich warstw społeczeństwa odpowiadało — w osobistych wywiadach — na szereg przemyślnie zestawionych pytań. Wyniki ankiety zostały zbadane przez wybitnych przedstawicieli trzech wyznań: katolickiego, protestanckiego i żydowskiego.

Na tym miejscu interesuje nas tylko jedno pytanie. A właściwie pytanie dopełniające:

Pytanie główne brzmiało: „czy na prawdę stosujesz przykazanie miłości bliźniego w życiu codziennym?" Wśród szeregu pytań dopełniających jedno szczególnie było ciekawe:

Czy stosujesz przykazanie miłości bliźniego, kiedy Twój bliźni jest współzawodnikiem w businesie?

Tak! — odpowiedziało 78%, nie — 10%, brak opinii w 12%.

A więc: trzy czwarte zapytanych uznało, że stosują miłość bliźniego w walce konkurencyjnej. To się nazywa zadowolenie z samego siebie!

Słusznie „Tygodnik Powszechny" na marginesie tej ankiety przypomina zdanie Pascala: „Są tylko dwa rodzaje ludzi: sprawiedliwi, którzy uważają się za grzeszników i grzesznicy, którzy uważają się za sprawiedliwych"...

(tak)

Przedłużenie terminu wycofania opakowań kawy zbożowej

Pismem z dnia 10-go marca 1949 roku znak CE IV/1/616 Biuro Cen Min. Handlu Wewnętrznego w uzupełnieniu swego zarządzenia z dnia 18.XII.48 r. znak CE IV 1/1036 przedłużyło termin wycofania opakowań kawy zbożowej 0,10 i 0,25 kg z obrotu handlowego produkcji przemysłu prywatnego i spółdzielczego do dnia 31.V.1949 r.

Biuro Cen zaznaczyło, że termin ten jest ostateczny i nie ulegnie ponownemu przedłużeniu (ZbK) (S)

Odpowiadamy Czytelnikom...

„Przedsiębiorstwo Budowlano-Drzewne — Nowogród". Prosimy porozumieć się z ob. ob. Mysikiem i Łuczyńskim, Warszawa, Kolejowa 57 (Wytwórnia Parowozów). Za pozdrowienia dziękujemy.

B-cia Z. S. Piechoccy — Lębork. Uwagi Panów całkowicie słuszne. Sprostowanie w nr 2, str. 2. Proponowaną rubrykę „Czytelnicy piszą" wprowadzimy. Za życzenia dziękujemy.

„Zakład"... Za list i życzenia dziękujemy. Odpowiadamy w rubryce „Prawnik radzi".

**

Wszystkim naszym Sz. Korespondentom, którzy złożyli nam życzenia z okazji wydania 1 nr „Ogólnopolskiego Tygodnika Gospodarczego" serdecznie dziękujemy. Prosimy przyjąć to zbiorowe podziękowanie, gdyż brak miejsca nie pozwala na indywidualne odpowiedzi.

Redakcja.

Z prasy

W rubryce tej zamieszczamy, zasadniczo bez komentarzy, wyjątki z artykułów zamieszczanych w prasie różnych poglądów i zainteresowań. (Red.)

GAZETA GOSPODARCZA
HANDEL I CENY

Dyrekcja PDT zainicjowała rozmowy z klientami w celu zasięgnięcia opinii kupujących w sprawie asortymentu towarów oraz ewentualnych niedociągnięć obsługi sklepowej.

Pierwsza taka rozmowa, dotycząca zorganizowania dostaw świątecznych odbyła się w Warszawie w biurze PDT Nr 3 przy ul. Puławskiej.

Klienci Powszechnych Domów Towarowych prosili o większy asortyment zabawek, szczególnie popularnych książeczek z bajkami, o dostarczenie na święta korzeni i innych towarów.

Nie wystarcza — jak twierdzili klienci — również jedna kasjerka w dziale obuwia i porcelany. Za mało sprzedaje się kretonów na popularne wiosenne ubranka dla dzieci i młodzieży. Ponadto trzeba usprawnić w okresie przedświątecznym sprzedaż wędlin i nie dopuścić do spekulacji.

Dyrekcja PDT ustosunkowała się jak najżyczliwiej do wszystkich wypowiedzi klientów.

(notatka redakcyjna pt. „Klienci o pracy Powszechnych Domów Towarowych").

KURIER CODZIENNY

Mówiąc potocznie o uspołecznieniu handlu wewnętrznego mamy ciągle jeszcze na myśli wyłączne dążenie do upaństwowienia, względnie uspółdzielczenia handlu, co oczywiście byłoby równoznaczne z konsekwentnym wypieraniem handlu prywatnego, przy czym oczywiście w dalszej perspektywie widzimy stadium całkowitego zanikania przedsiębiorczości prywatnej w handlu detalicznym, której rolą w handlu hurtowym już dziś jest tylko znikoma. Zwężając więc zagadnienie do samej formy, a nie wnikając w jego treść, popełniamy błąd. Błąd ten popełniają również organizacje kupieckie, mówiąc wyraźnie o odwrocie handlu prywatnego, czyli innymi słowy o handlu prywatnym, jako na krótszą czy dłuższą metę skazanym na likwidację.

konsument był obsługiwany sprawnie i

Tymczasem dążenie do uspołecznienia handlu nie jest dążeniem do takiej, czy innej jego formy, ale do wypełnienia go pewną, opartą na naszej ideologii społeczno - gospodarczej treścią, bez względu na jego formę. Idzie o to, aby uczciwie to znaczy bez wyzysku. Aby ceny, które płaci za towar były odpowiednikiem jego istotnych kosztów u producenta, plus godziwy zarobek, dający możność pokrycia kosztów związanych z daną funkcją gospodarczą i zapewnienia danemu przedsiębiorstwu handlowemu odpowiedniego ekwiwalentu za włożony trud. W chwili kiedy kupiec prywatny te zadania całkowicie spełnia, podpada on w istocie rzeczy, choć nie formalnie, pod kategorię handlu uspołecznionego, i nie ma takiego czynnika w państwie, który mógłby być zainteresowany w tym, aby przedsiębiorstwo prywatne tego pokroju skazać na zagładę.

(z artykułu dra Adolfa Atlasa, pt. „Istotna treść handlu uspołecznionego").

Uwaga przemysłowcy!

Pamiętajcie o sprawozdaniach statystycznych

Dochodzi do naszej wiadomości, że bardzo wiele przedsiębiorstw nie wywiązuje się z obowiązku składania miesięcznych sprawozdań na wzorach Głównego Urzędu Statystycznego.

Sprawozdania te, a mianowicie wzór P_1 = Spr. „Sprawozdanie zakładu o ilości i wartości produkcji", oraz P_2 = Spr. „Sprawozdanie zakładu o stanie zatrudnienia". względnie dla przedsiębiorstw budowlanych wzór P_2 = Bud. „Sprawozdanie o stanie zatrudnienia w przedsiębiorstwach budowlanych" = są znacznie uproszczone w stosunku do analogicznych, obowiązujących w przemyśle państwowym.

Sporządzanie ich nie może więc nastręczać wiele trudności, ani zająć wiele czasu.

Z tych względów Główny Urząd Statystyczny zapowiedział bezwzględne i rygorystyczne stosowanie kar przewidzianych w art. 13 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. „o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym".

Artykuł ten brzmi:

1) Kto odmówi zeznań, lub świadomie złoży zeznania nieprawdziwe bądź przedstawi fałszywe dowody przed organem uprawnionym do przeprowadzenia badań statystycznych lub utrudni wykonanie czynności przy badaniach statystycznych, albo naruszy przepisy art. 12 niniejszego dekretu, podlega karze aresztu do 3-ch miesięcy i grzywny do 30.000 zł, lub jednej z tych kar.

2) Do orzekania powołane są władze administracji ogólnej.

(J. K.)

Ile jest przedsiębiorstw handlowych i usługowych

na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie

(s) Według zebranych przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie danych, ilość przedsiębiorstw handlowych i usługowych na terenie jej działalności przedstawia się w oznaczonych poniżej okresach następująco:

Województwo	Ilość przedsiębiorstw w r. 1947 podlegających koncesjonowania handlu	Ilość przedsiębiorstw w grudniu 1948 r.	Aktualna ilość przedsiębiorstw w 1949 r.
m. st. Warszawa	14.645	13.947	11.224
woj. Warszawskie	13.898	12.594	15.922
woj. Białostockie	4.047	3.706	2.728
woj. Olsztyńskie	2.031	1.457	1.070
Ogółem	34.621	31.704	28.944

Jak wynika z powyższego zestawienia ilość przedsiębiorstw handlowych i usługowych w roku bieżącym jest mniejsza o 8,7% w stosunku do ilości z końca ubiegłego roku. Pozorny wzrost ilości przedsiębiorstw w województwie warszawskim tłumaczy się włączeniem z dniem 1 stycznia 1949 r. do okręgu województwa warszawskiego powiatu siedleckiego z ilością 1833 przedsiębiorstw.

Na terenie m. st. Warszawy według obliczeń przeprowadzonych na podstawie akcji koncesjonowania handlu 48% ogólnej ilości przedsiębiorstw handlowych przypada na handel straganowy, domokrężny i uliczny.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Warszawa, Flory 3
tel. 8-54-70, 8-61-56, 8-66-30
Sekretarz Redakcji przyjmuje od 10 – 12
Redakcja rękopisów nie zwraca.

Redaguje: Komitet Redakcyjny
Wydawca: Gospodarczy Instytut Wydawniczy, sp. z o. o. Izb Przemysłowo-Handlowych
Konto P. K. O. – I-5001.

Prenumerata: miesięcznie 150.–, kwartalnie 450.–, półrocznie 900.–, rocznie 1.600 zł.
Cena numeru zł 50.

CENNIK OGŁOSZEŃ:
1/1 strony 100.000 zł 1/2 str. 50.000 zł 1/4 str. 25.000 zł.
Ogłoszenia wymiarowe: 60 zł za milimetr szerokości 1 łamu w tekście o 25% drożej.

Drukarnia: Spół. Wyd. „Wydawnictwo Ludowe" W-wa Skolimowska 3.

B-74212